

Bezpečnostní analýza účinku projektů prevence kriminality ve Zlíně

Zuzana Hübnerová

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zuzana Hübnerová**
Osobní číslo: **A12523**
Studijní program: **B3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Bezpečnostní analýza účinku projektů prevence kriminality ve Zlíně**

Téma anglicky: **A Security Analysis of the Effects of Crime Prevention Projects in Zlin**

Zásady pro vypracování:

1. Vymezte projekty prevence kriminality u Městské policie ve Zlíně, které budete analyzovat z hlediska účinnosti.
2. Definujte základní faktory analýzy.
3. Představte nástroje analytické práce, které použijete.
4. Uvedte, jakou budete mít součinnost s bezpečnostní komunitou.
5. Provedte syntézu problému, představte odborné veřejnosti výsledek vaší práce a proveďte závěr.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. LAUCKÝ, Vladimír. Technologie komerční bezpečnosti I. 3. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2010. ISBN 978-80-7318-889-4.
2. LAUCKÝ, Vladimír. Technologie komerční bezpečnosti II. 3. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2010. ISBN 978-80-7318-631-9.
3. LAUCKÝ, Vladimír a Rudolf DRGA. Speciální technologie komerční bezpečnosti. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2012. ISBN 978-80-7454-146-9.
4. ZEMAN, Petr a kolektiv. Česká bezpečnostní terminologie. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy university, 2002. ISBN 80-210-3037-2.
5. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-475-3.

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Vladimír Laucký

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

6. února 2015

Termín odevzdání bakalářské práce:

3. června 2015

Ve Zlíně dne 6. února 2015

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

Ing. Jan Valouch, Ph.D.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 17.5.2015

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce je věnována analýze efektivity vybraných projektů prevence kriminality. Teoretická část je zaměřena na strukturu prevence kriminality v České republice a tvorbu strategií prevence kriminality. Praktická část podrobněji analyzuje dva programy sociální prevence realizovaných na území města Zlín. K analýze jsou využita data získaná z dotazníků vyplněných účastníky daných projektů. Výsledky šetření jsou shrnuty a na jejich základě jsou navržena možná vylepšení stávajícího systému.

Klíčová slova: kriminalita, prevence, analýza, Zlín.

ABSTRACT

In bachelor thesis is analysed the effectiveness of selected crime prevention projects. The theoretical part is focused on the structure of crime prevention in the Czech Republic and creating the crime prevention strategies. The practical part analyzes two social prevention programs realized in the city of Zlín. The analysis used the data got from the questionnaires completed by participants of the projects. The survey results are summarized and on their basis are suggested possible improvements to the current system.

Keywords: crime, prevention, analysis, Zlín.

Poděkování

Děkuji JUDr. Vladimíru Lauckému, vedoucímu mé bakalářské práce, za poskytnuté materiály a rady. Dále bych ráda bych poděkovala Mgr. Kamile Novákové z Městské policie Zlín za cenné informace, rady a připomínky, které mi pomohly při vypracování bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 PREVENCE KRIMINALITY.....	10
1.1 STRUKTURA ORGÁNŮ PREVENCE KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE.....	10
1.1.1 Městská policie v rámci struktury prevence kriminality.....	13
1.2 STRATEGIE PREVENCE KRIMINALITY.....	13
1.2.1 Dlouhodobá strategie.....	14
1.2.2 Strategie MVČR 2012 – 2015.....	14
1.2.3 Koncepce prevence kriminality města Zlína.....	15
2 ANALÝZA PROJEKTŮ PREVENCE KRIMINALITY.....	17
2.1 BEZPEČNOSTNÍ ANALÝZA.....	17
2.1.1 Analýza kriminality.....	17
2.1.2 Sociálně-demografická analýza.....	18
2.1.3 Institucionální analýza.....	18
2.2 ANALYTICKÉ POSTUPY A METODY.....	18
2.3 FAKTORY ANALÝZY.....	19
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	20
3 ANALÝZA PROJEKTŮ PREVENCE KRIMINALITY VE MĚSTĚ ZLÍN.....	21
3.1 SOUČINNOST S BEZPEČNOSTNÍ KOMUNITOU PŘI ANALÝZE PROJEKTŮ PREVENCE KRIMINALITY..	21
3.2 PROJEKTY PREVENCE KRIMINALITY MĚSTSKÉ POLICIE ZLÍN.....	22
3.2.1 Nechci být obětí.....	22
3.2.1.1 Dotazníkový výzkum.....	23
3.2.1.2 Vyhodnocení dotazníků.....	24
3.2.1.3 Shrnutí.....	31
3.2.2 Senior akademie.....	32
3.2.2.1 Dotazníkový výzkum.....	32
3.2.2.2 Vyhodnocení dotazníků.....	33
3.2.2.3 Shrnutí.....	41
3.2.3 Výchova mládeže v dlouhodobých projektech PAPA.....	42
3.3 PROJEKTY POLICIE ČR.....	42
3.3.1 Preventivní programy pro děti.....	43
3.3.2 Preventivní programy pro seniory.....	43
ZÁVĚR.....	44
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	46
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	48
SEZNAM GRAFŮ.....	49
SEZNAM PŘÍLOH.....	50

ÚVOD

Prevence kriminality je součástí bezpečnostní politiky státu již několik desítek let. Předcházení kriminálnímu jednání a poskytnutí informací občanům tak, aby se nestali oběťmi trestné činnosti, jde ruku v ruce s represivními opatřeními. K prevenci se v současnosti přistupuje velmi komplexně a jsou vytvářeny strategie prevence kriminality, které určují směr tohoto odvětví bezpečnostní politiky na několik let dopředu. Strategie prevence kriminality vznikají na všech úrovních státní správy a jedná se o stěžejní dokumenty pro vytváření a rozvoj programů prevence kriminality.

Teoretická část bakalářské práce mapuje strukturu prevence kriminality v České republice, tvorbu strategií a jejich současné cíle. Nedílnou součástí strategií a koncepcí prevence kriminality jsou bezpečnostní analýzy a vyhodnocení dosavadního vývoje a aktuálního stavu. Pro určení dalších kroků je mimo jiné nutné provést analýzu efektivity probíhajících projektů, tedy zda úspěšně fungují, jaká jsou jejich slabá místa, co je možné zlepšit a jak dále postupovat. Úspěšnost projektů primární sociální prevence se zjišťuje velice složitě, jelikož se často jedná o menší projekty, jejichž výsledky se neprojeví klesající tendencí statistik kriminality. Nicméně právě tato preventivní činnost je velice důležitá, zlepšuje povědomí veřejnosti o možných hrozbách a zvyšuje pocit bezpečí obyvatel.

Cílem práce je zjistit efektivitu vybraných projektů prevence kriminality ve městě Zlín. Analýze byly podrobeny dva projekty Městské policie Zlín, a to Nechci být obětí zaměřený na ženy všech věkových kategorií a Senior akademie zaměřený na starší spoluobčany. Oba zkoumané projekty jsou originálně pojaté a patří právě mezi ty menší. Data pro analýzu byla získána prostřednictvím anonymních dotazníků, které byly rozšířeny mezi účastníky projektů a současně v referenční skupině. Kromě zmíněných je v práci popsána Výchova mládeže v dlouhodobých projektech PAPA a pro srovnávání jsou uvedeny podobně zaměřené projekty Policie České republiky. Na základě získaných dat jsou navržena opatření, která by ještě mohla zlepšit účinnost zmiňovaných projektů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PREVENCE KRIMINALITY

Prevence kriminality je založena na faktu, že účinné předcházení trestné a s ní související sociálně patologické činnosti, je efektivnější, než zaměřovat se pouze na následky a represivní opatření. Preventivní činnosti se zaměřují na snižování pravděpodobnosti a závažnosti kriminality, s cílem omezit její dopady na společnost. To vše pomocí ovlivňování socializace jedince (sociální prevence), současně předcházením trestné činnosti na základě zkušeností a následné prognózy dalšího vývoje (situační prevence) a v neposlední řadě také osvětou obyvatelstva. Důležitá je samozřejmě také podpora stávajících či nově vznikajících preventivních programů, ať už na celostátní nebo jen místní úrovni. Za činnosti podporující prevenci kriminality lze považovat velkou spoustu nejrůznějších aktivit na všech úrovních státní správy - od snižování nezaměstnanosti, integrace národnostních menšin, přes výukové programy pro děti i dospělé, až po realizaci městských kamerových a dohlížecích systémů.

Preventivní činnost rozdělujeme do tří základních sektorů. Primární prevence se zaměřuje na širokou veřejnost. S tímto typem programů je možné se setkat nejčastěji, tvoří základní kostru v rámci celého systému prevence kriminality. V rámci sociální prevence je tak možné pozitivně ovlivňovat velké procento obyvatelstva. Preventivní aktivity jsou velmi často zaměřeny na určitou cílovou skupinu – děti do 15 let, mládež do 18 let, rodiče, senioři a v poslední době jsou to i programy pro ženy. Sekundární prevence pracuje s rizikovými skupinami či jedinci, kteří patří do rizikových skupin, ať už jako potenciální oběti nebo pachatelé trestné činnosti. Na rozdíl od programů primární prevence jsou tyto specifitější a přizpůsobené daným skupinám obyvatelstva. Terciární prevence si klade za cíl pomoci osobám, které se již dopustily trestné činnosti nebo se naopak staly jejími oběťmi [6].

1.1 Struktura orgánů prevence kriminality v České republice

Prevence kriminality je součástí bezpečnostní politiky České republiky. Z toho tedy jasně vyplývá, že organizace preventivních programů má kořeny na státní úrovni. Nejvýše postaveným orgánem v rámci systému prevence kriminality je Republikový výbor pro prevenci kriminality. Byl zřízen při Ministerstvu vnitra usnesením vlády ze dne 3. 11. 1993 č. 617. Jedná se o meziresortní útvar, který má 18 členů, což jsou zástupci těchto institucí:

- Ministerstva financí
- Ministerstva obrany

- Ministerstva práce a sociálních věcí – odbor rodinné politiky
- Ministerstva práce a sociálních věcí – odbor sociálních služeb
- Ministerstva spravedlnosti
- Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy
- Ministerstva vnitra
- Ministerstva zdravotnictví
- Nejvyššího státního zastupitelství
- Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky
- Institutu pro kriminologii a sociální prevenci
- Policejního prezidia České republiky
- Probační a mediační služby České republiky
- Rady vlády České republiky pro záležitosti romské komunity
- Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky
- Soudcovské unie České republiky [7]

Ministerstvo vnitra navíc funguje jako sekretariát, ministr vnitra a jeho první náměstek mají funkci předsedy a místopředsedy výboru. V souvislosti s Republikovým výborem stojí za zmínku také Poradní sbor pro situační prevenci kriminality, který s ním úzce spolupracuje a jehož členové jsou vybíráni z institucí jako například Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, Česká asociace bezpečnostních manažérů, Městská policie hl. m. Prahy, Ministerstvo vnitra ČR, odbor prevence kriminality, Policie ČR. Úkolem Republikového výboru pro prevenci kriminality je zejména analyzovat výsledky dosavadních preventivních programů a zároveň vytvářet strategie pro další období. Dále podporovat preventivní činnosti na všech úrovních a zabývat se mezinárodní spoluprací v oblasti prevence kriminality. V neposlední řadě je také odpovědný za schvalování jednotlivých projektů prevence kriminality a udělování dotací. K tomuto účelu byla při Republikovém výboru zřízena ještě Komise pro výběr projektů Programu prevence kriminality k poskytování dotací ze státního rozpočtu [7].

Na resortní úrovni se na prevenci kriminality specializuje ministerstvo vnitra, s vlastním odborem prevence kriminality. Práce ministerstva vnitra je co se týče prevence kriminality stěžejní, připravuje materiály pro Republikový výbor, podporuje a zajišťuje programy na

všech úrovních, vyhodnocuje jejich úspěšnost a stará se také o školení pracovníků v oboru prevence kriminality. Dále má za úkol informovat obyvatelstvo o možnostech ochrany před kriminalitou, poskytuje konzultace orgánům státní zprávy, ale i soukromým organizacím. Pro rok 2014 byla na tuto činnost uvolněna z rozpočtu ministerstva vnitra částka přesahující 56 milionů korun. Nicméně také další ministerstva se v určité míře ve své činnosti dotýkají prevence kriminality, jedná se zejména o ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, práce a sociálních věcí, spravedlnosti a ministerstvo obrany [7].

Zdaleka nejefektivnější je realizace projektů na místní úrovni. Ať už se jedná o obce či větší územní celky. Prevenci kriminality se věnují kromě orgánů státní správy také Policie ČR, církve, nevládní a neziskové organizace a mnohé další instituce. Výhodou realizace projektů na lokální úrovni je bezesporu možnost více je přizpůsobit místním problémům a potřebám. Účinnost místních programů si uvědomuje také vláda, která do roku 2007 podpořila více než 4200 částkou přesahující 868 milionů korun. Preventivní činnosti mohou v rámci sociální prevence zahrnovat sportovní a zájmové aktivity, poznávací akce, poradenská zařízení a jiné. Situačně preventivní projekty se nejčastěji zaměřují na zvýšení pocitu bezpečí obyvatel v jejich vlastních obydlích nebo na veřejných místech, což je realizováno pomocí mechanických zábranných systémů, technické a fyzické ochrany a režimových opatření. Samostatnou část tvoří osvěta a předávání informací občanům. Informační programy mohou být určeny široké veřejnosti, nebo cílit na konkrétní skupinu obyvatel. Nejedná se ale jen o nejrůznější mediální kampaně, ale také akce pro veřejnost a zřizování poradenských center [7].

Preventivní programy na krajské úrovni jsou zvláštní kapitolou, jelikož tato oblast není upravena zákonem. Z toho vyplývá, že veškerá činnost krajů v oblasti prevence kriminality je zcela dobrovolná. Kraje jsou sice zahrnuty do strategických plánů Republikového výboru pro prevenci kriminality, ale jejich aktivní účast není vymahatelná. Nicméně kraje plně využívají možnost ovlivnit situaci na vlastním území a zapojují se do preventivní politiky státu. Na krajské úrovni je doporučeno vytvářet pracovní skupiny prevence kriminality, které by koordinovaly preventivní aktivity v rámci kraje. V rámci prevence kriminality sehraávají kraje jedinečnou úlohu, jakožto spojovací článek mezi jednotlivými obcemi [7].

Jsou to právě obce, které se v největší míře zabývají realizací konkrétních projektů prevence kriminality, zatímco ministerstva tyto projekty zaštiťují. Města postupují v preventivní činnosti do značné míry samostatně, ale jejich úkolem je držet se bodů stanovených ve strategii prevence kriminality pro dané období. Nicméně obce mají

možnost si programy do značné míry upravovat tak, aby zcela vyhovovaly místním podmínkám, a tím postihnout specifické problémy pro danou lokalitu. Ve vytváření a realizaci projektů prevence kriminality mají obce nejrůznější možnosti jak postupovat. Jedním z neúčinnějších nástrojů se však ukazuje využití práce obecní policie [7].

1.1.1 Městská policie v rámci struktury prevence kriminality

Zatímco Policie ČR hierarchicky spadá přímo pod Ministerstvo vnitra, obecní policie je přímo podřízená obci, ve které je zřízena, nikoli státní moci. Jak v rámci celostátní strategie prevence kriminality, tak v koncepcích krajů i měst je kladen velký důraz na součinnost obecních policií s Policí ČR. Jejich aktivity by se měly vzájemně doplňovat. O chod a řízení obecní policie se stará starosta města, nebo pověřený zastupitel. Povinnosti a pravomoci obecní policie jsou stanoveny zákonem č. 533/1991 Sb., o obecní policii a v porovnání s pravomocemi státní policie jsou menší. Působnost obecní policie je omezena na území obce, díky čemuž ale může své postupy lépe přizpůsobit konkrétním situacím. Nicméně od roku 1992, kdy byly zřizovány první obecní policie, mají v rámci udržování veřejného pořádku i preventivní činnosti svoje nepostradatelné místo. V mnoha obcích je většina programů prevence kriminality prováděna právě obecní policií [8].

K roku 2011 bylo zřízeno více než 350 obecních policií a v rámci strategie prevence kriminality je zřizování obecních policií doporučováno a podporováno. Obzvláště účinné se zdají malé obecní policie, které významně přispívají k uskutečňování preventivních programů v menších obcích, které nemají tolik možností jako města [8].

Asi nejvíce viditelnou preventivní činností obecní policie je dohled na veřejný pořádek prostřednictvím pochůzkové činnosti, která se může zaměřovat na cílenou kontrolu problémových lokalit. Nicméně toto je jenom pomyslná špička ledovce. Ve městech většinou patří pod správu obecní policie městský kamerový systém. Mimo to vytváří velmi často pod záštitou města vlastní projekty prevence kriminality.

1.2 Strategie prevence kriminality

Strategií se rozumí stanovení základních priorit pro dané období, na základě analýzy dosavadní činnosti. Ministerstvo vnitra zpracovává strategii prevence kriminality pro Republikový výbor pro prevenci kriminality na čtyřleté období a to již od roku 1996. Vždy je zhodnocena dosavadní práce a výsledky, dále je stanovena dlouhodobá strategie a konkrétní cíle pro dané období, závazné pro všechny orgány státní správy, které se na

preventivních programech podílí. Stojí za zmínku, že ministerstvo vnitra podporuje pouze projekty, které se shodují s aktuální strategií a neposkytuje finanční ani jinou pomoc prevenci programově se vzdalující od aktuální strategie. Cílem veškerých přijatých opatření je snížení výskytu sociopatologických jevů, které vedou ke kriminalitě a kriminality samotné, dále zajištění adekvátní finanční podpory pro efektivní projekty a stálé zefektivňování systému prevence kriminality napříč republikou [7].

Je nutné zdůraznit, že strategie se zaměřuje obecnou kriminalitou, necílí na organizovaný zločin a nezahrnuje preventivní programy důkladněji rozpracované v jiných materiálech, jako je například bezpečnost silničního provozu.

Kromě komplexní strategie pro celou Českou republiku, vytvořené ministerstvem vnitra, jsou vytvářeny ještě další dílčí strategie a koncepce kriminality na všech úrovních státní správy. Je to dokonce jeden z požadavků na kraje a obce, který je na ně kladen právě strategií prevence kriminality Republikového výboru pro prevenci kriminality. Dokumenty krajů a obcí přímo vychází z celorepublikové strategie, která je jakýmsi vodítkem, a jsou v nich blíže specifikovány konkrétní projekty, které se budou v dané lokalitě realizovat.

1.2.1 Dlouhodobá strategie

Při zpracovávání strategických plánů je důležité brát v potaz delší časový horizont, než jsou čtyři následující roky. Proto jsou v úvodu každé strategie stanoveny úlohy přesahující čtyřleté období, které jsou následně rozpracovávány v jednotlivých strategiích. Tyto vize jsou obecnějšího charakteru, jsou základem každé nové vytvořené strategie, která jim dává konkrétní podobu v závislosti na aktuálních trendech ve společnosti [6].

1.2.2 Strategie MVČR 2012 – 2015

Strategie pro léta 2012 až 2015 vychází z výsledků předchozí strategie, pro léta 2008 až 2011. Jejimi hlavními prioritami jsou:

1. Snížení míry a závažnosti trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů.
2. Snížení výskytu delikventní činnosti u cílových skupin definovaných ve Strategii, nebo jejich ochrana.
3. Efektivní a koordinovaný systém prevence kriminality.
4. Komplexní přístup v komunitách postavený na spolupráci obce, Policie ČR a dalších subjektů [8].

V rámci plnění cílů strategie má Republikový výbor pro prevenci kriminality za úkol iniciovat a koordinovat preventivní činnosti na všech úrovních, zatímco na krajích a obcích závisí realizace projektů. Strategie také klade důraz na samostatnou činnost krajů a obcí.

Mimo stanovenou hierarchii Republikový výbor pro prevenci kriminality – kraje – obce stojí Policie ČR. Její činnost je přesně stanovena v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, mimo jiné se jedná o přecházení kriminalitě a analyzování bezpečnostní situace. V rámci prevence kriminality nejsou podporovány projekty, které pouze propagují Policii ČR, nebo nemají analyzovány pozitivní dopady na společnost. Co se týče analytické činnosti, je Policie ČR pro obce i kraje nepostradatelným partnerem. Nejužší spolupráce Policie ČR na lokální úrovni by měla probíhat s obecní policií. Provádění analýz policejními preventisty je nově kladen značný důraz v současné strategii, která přesunuje další preventivní činnosti, jako je například osvěta obyvatelstva, zejména na policejní mluvčí. Co se týče analytické činnosti, je Policie ČR pro obce i kraje i obce nepostradatelným partnerem. Jak již bylo zmíněno, je kladen velký důraz na analytickou činnost, a to nejen u Policie ČR, ale také v rámci obcí a krajů, pro které je tedy získávání informací od Policie ČR velmi důležité. Na základě sběru dat je následně možné vytvářet efektivní programy prevence kriminality [8].

1.2.3 Koncepte prevence kriminality města Zlína

Město Zlín vytváří s ohledem na Strategii prevence kriminality Ministerstva vnitra svou vlastní Koncepti prevence kriminality, aktuálně pro období 2012 až 2015. Na základě zkušeností z minulých let byly identifikovány největší problémy města Zlína, a to zejména majetková trestná činnost, vysoký počet přestupků, rizikové chování u dětí a mládeže a násilná trestná činnost. Tato zjištění jsou důsledky negativních faktorů ve městě, jako například anonymitou velkých sídlišť, lhostejnost občanů k páchané trestné činnosti, nízké právní povědomí obyvatelstva, zvyšující se míra nezaměstnanosti a stárnutí populace, v důsledku čehož se rozmáhá trestná činnost páchaná na seniorech. Tyto a další faktory formují koncepci kriminality pro další léta [9].

Jak již bylo naznačeno, koncepce nižších správních orgánů musí vždy vycházet z celorepublikové strategie, priority prevence kriminality ve městě Zlín navíc ještě korespondují s programovým prohlášením Rady města Zlína na období 2011 - 2014. Stanovené priority jsou následující:

- Zvýšení pocitu bezpečí občanů města.

- Snížení majetkové kriminality.
- Prevence výskytu rizikových projevů chování dětí a mládeže.
- Podpora skupin a komunit.

Dosažení zlepšení v těchto oblastech by mělo být podpořeno finančními investicemi města do oblastí prevence kriminality, vytváření nových a podpora stávajících preventivních programů, zabezpečení dobré organizace v oblasti prevence kriminality a spolupráce na projektech tvořené více subjekty [10].

2 ANALÝZA PROJEKTŮ PREVENCE KRIMINALITY

Analýza je mocným nástrojem, který napomáhá při vytváření, v průběhu i při vyhodnocování projektů prevence kriminality. Jedná se o rozložení složitého systému na dílčí složky, které jsou samostatně prozkoumány, na základě čehož se poté vyhodnocuje fungování celého systému. V obecnějším pojetí se jedná o systém sbírání, třídění a vyhodnocování dat. Pokud je tedy cílem analýza prevence kriminality, je nutné se nejprve zaměřit na všechna odvětví které ji ovlivňují, například celková kriminalita, složení obyvatelstva, probíhající preventivní programy. Analýza se ale nezabývá pouze jednotlivými složkami, ale také vztahy mezi nimi [8].

Před vytvořením jakéhokoliv nového projektu by měla proběhnout komplexní analýza, která zmapuje stávající situaci. Určí se kde jsou v současném systému slabiny, na základě čehož lze navrhnout efektivní řešení. Během trvání daného projektu je vhodné analyzovat dílčí výsledky a na jejich základě upravit projekt tak, aby plnil svou funkci co nejlépe. Po skončení následuje zhodnocení dosažení vytyčených cílů.

2.1 Bezpečnostní analýza

Proces vytváření koncepcí prevence kriminality a jednotlivých programů není jednoduchou záležitostí a skládá se z mnoha dílčích činností. Strategie prevence kriminality MVČR i koncepce na úrovni krajů i měst vychází z bezpečnostních analýz za poslední léta. Součástí jsou statistiky kriminality, ale například také data o nezaměstnanosti a seznam organizací zabývajících se preventivními činnostmi. Jsou tedy zjištěny problémy, se kterými se daná oblast potýká. Na základě těchto faktů jsou navrženy obecné postupy a instituce, které budou plány provádět [8].

Důležitou součástí každého programu prevence kriminality je způsob vyhodnocování jeho účinnosti, zejména pak, je-li poskytnuta finanční dotace. Vyhodnocení programů prevence kriminality je poté součástí bezpečnostní analýzy pro následující období.

2.1.1 Analýza kriminality

Analýza kriminality je vytvořena na základě dat poskytnutých Policií ČR a obecní policií. Jedná se zejména o statistiky trestné činnosti. Je zde uvedena celková kriminalita a její skladba a dále pak stěžejní informace jako o jaký typ trestného činu či přestupku se jedná, věk pachatelů a obětí. V souvislosti se situační prevencí je důležité také místo, kde k porušení zákona došlo. Nedílnou součástí analýzy kriminality je také počet obyvatel ve

zpracovávané oblasti, čímž je zaručena porovnatelnost dat v rámci jednotlivých správních oblastech. Nástrojem pro porovnání je index kriminality, tedy počet trestných činů na 10 000 obyvatel [8].

2.1.2 Sociálně-demografická analýza

Stav společnosti do značné míry ovlivňuje míru kriminality na daném území. Sociální analýza se zaměřuje na společenské problémy ve vztahu k počtu trestných činů a přestupků. Nejsledovanějším faktorem je zde nezaměstnanost, její vysoká míra se negativně promítá na celkové kriminalitě, a dále počet vyplácených sociálních dávek pro dané území. Z hlediska sociální prevence je účinným nástrojem také určení takzvaných vyloučených lokalit, kde žije velké procento společensky vyloučených obyvatel. Jedná se často o národnostní menšiny, občany žijící na hranici chudoby a bezdomovce [8].

2.1.3 Institucionální analýza

Institucionální analýza mapuje veškeré organizace, které se jakkoliv podílejí na prevenci kriminality a zvyšování bezpečnosti obyvatelstva, a jejich aktivity v rámci prevence kriminality. Patří sem orgány státní správy, samosprávy, nevládní a neziskové organizace, případně další nejrůznější sdružení a instituce. Předmětem analýzy nejsou pouze samotné programy, ale také míra spolupráce mezi jednotlivými subjekty, na kterou je kladen velký důraz. Institucionální analýza se provádí s cílem zjistit funkčnost a provázanost dosavadních projektů, zamezit vytváření duplicitních programů a naopak najít slabá místa a chybějící služby. Dále se také snaží odhalit neúčinné a tedy zbytečné programy [8].

Materiály, se kterými institucionální analýza pracuje, jsou velmi rozsáhlé a různorodé. Nejedná se jen o soupis institucí podílejících se na prevenci kriminality a jejich činností, ale i seznam dostupných volnočasových aktivit, jednorázových akcí a již zmiňované zhodnocení spolupráce daných organizací.

2.2 Analytické postupy a metody

Jak již bylo zmíněno, analýza rozkládá systém či předmět na menší části, které jsou následně zkoumány. Sledované ukazatele jsou použity při hodnocení celku. Samotná analýza může být vystavěna na teoretických nebo empirických základech. Většinou se tyto postupy kombinují a na základě empiricky získaných dat jsou dále vyvozovány další poznatky. Získávání dat je většinou nejméně složitou částí. Při vytváření bezpečnostní

analýzy jsou informace o kriminalitě získávány z databází Policie ČR a obecních policí, další data poskytují jednotlivé úřady a instituce. Získané informace jsou následně vyhodnocovány a srovnávány se získanými informacemi za minulá období, či z jiných území. Závěrem je interpretace získaných výsledků a navržení opatření.

Nicméně pro vyhodnocování projektů prevence kriminality pouze tato data nestačí. Zejména u sociální prevence se totiž často jedná o menší projekty, jejichž výsledky se v celkových statistikách o rostoucí či klesající tendenci kriminality nemohou projevit. I přesto ale nelze považovat takové projekty za nedůležité. Analýza efektivity takových projektů tedy musí probíhat jiným způsobem, nejčastěji jde o zjištění subjektivního hodnocení účastníků. Za tímto účelem lze využít jednoduché dotazníky, u kterých je důležitá správná volba otázek a dostatečný počet dotazovaných tak, aby se výsledky měly obecnou platnost.

2.3 Faktory analýzy

Výsledky analýzy mohou být různě zkresleny, což je samozřejmě nežádoucí. Při interpretaci jakéhokoliv výzkumu je nutné eliminovat faktory, které degradují výsledky. Jedním z největších úskalí je výběr správné a dostatečně velké skupiny obyvatelstva, tak aby byla reprezentativním vzorkem a závěry analýzy měly vypovídající hodnotu.

Velkou roli hraje správná volba otázek. Pokud jsou otázky nesrozumitelné a zavádějící, získaná data jsou zkreslená a nemohou být použita. S tím souvisí také spolehlivost údajů. Důležitým faktorem je také správná interpretace hodnot. I se správnými daty je možné dobrat se zcestných výsledků.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ANALÝZA PROJEKTŮ PREVENCE KRIMINALITY VE MĚSTĚ ZLÍN

K prevenci kriminality přistupuje město Zlín velice zešíroka, velká pozornost je věnována primární prevenci a nejrůznějším volnočasovým aktivitám pro děti a mladistvé. Skrze Fond mládeže a tělovýchovy (a další) město každoročně podporuje aktivity organizované nevládními a neziskovými organizacemi. Samotné město pak zabezpečuje prostřednictvím Městské policie Zlín vlastní projekty, které se řadí do primární prevence.

Vytyčené cíle města, týkající se zvýšení pocitu bezpečí obyvatel a snížení majetkové kriminality, zmíněné v koncepci prevence kriminality pro roky 2012 až 2015, jsou realizovány z větší části za pomoci situační prevence. Jedná se o nový projekt Mapa kriminality, dále rozšíření MKDS a projekt Řetízek. Sociální preventivní programy jsou zaměřeny více na další dva vytyčené cíle, tedy prevenci rizikového chování u mládeže a podporu skupin a komunit [10].

Vyhodnocování efektivity u sociálně-preventivních programů je velice problematické a často se účinnost posuzuje podle zájmu o danou aktivitu. Zjednodušeně řečeno, je-li oblíbený, je také efektivní. Popularita se však nedá s efektivitou zaměňovat, i když k ní samozřejmě přispívá. Dalším kritériem je určitě pozitivní dopad na společnost, bez kterého by prevence kriminality neměla smysl. A v neposlední řadě také finanční prostředky vynaložené na fungování projektu. Popularita a finanční náročnost jsou snadno zjištělné, se zjišťováním, jak projekt ovlivnil účastníky, je to složitější.

3.1 Součinnost s bezpečnostní komunitou při analýze projektů prevence kriminality

Při analýze efektivity projektů prevence kriminality bylo nutné získat základní informace o projektech, o jejich struktuře a náplni. Pro dotazníkový výzkum poté bylo nutné kontaktovat účastníky z minulých let.

Vzhledem k tomu, že analyzované programy jsou realizovány MP Zlín, spolupráce probíhala především s manažerkou prevence kriminality Mgr. Kamilou Novákovou a okrajově také s ředitelem MP Zlín Ing. Milanem Kladníčkem. Jejich prostřednictvím bylo možné získat podrobné informace o zkoumaných projektech a další data související s analýzou. Mgr. Nováková následně revidovala vznikající dotazníky a fungovala jako kontaktní osoba při jejich rozšiřování mezi účastníky projektů.

Konzultace ohledně projektů Policie ČR probíhaly s nrap. Mgr. Lucií Javoříkovou z Krajského ředitelství policie Zlínského kraje, Oddělení tisku a prevence. Díky čemuž bylo možné definovat rozdíl v přístupu městské a státní policie k prevenci kriminality.

3.2 Projekty prevence kriminality Městské policie Zlín

Městská policie Zlín realizuje hned několik sociální i situačních preventivních programů. U sociální prevence se snaží o dost osobní přístup, programy jsou tedy koncipovány spíše pro menší skupiny lidí, na druhou stranu jsou ale hodně intenzivní a poskytují velké množství a spektrum informací. Projekty jsou cílené na konkrétní skupiny obyvatelstva, jako jsou senioři (Senior akademie), děti (PAPA) nebo ženy (Nechci být obětí). Většina projektů již probíhá několik let a těší se velkému zájmu [10].

3.2.1 Nechci být obětí

Jedná se o projekt sociální prevence, fungující od roku 2006. Je zaměřený na ženy, které se staly obětí trestného činu, pracují na rizikových místech, nebo se pouze zajímají o svou bezpečnost. Jedná se o intenzivní kurz, probíhající v pěti týdnech, poskytující teoretické i praktické znalosti v oblasti prevence kriminality páchané na ženách. Kapacita je dvacet osob. Během posledních třech let se tohoto projektu zúčastnilo celkem 56 žen [11].

Každý týden probíhá hodinová přednáška s jedním z odborníků v oblasti prevence kriminality. Informace jsou zaměřeny na to, jak se rizikovým situacím úplně vyhnout, případně jak je řešit. Účastnice kurzu jsou seznámeny s fungováním Integrovaného bezpečnostního systému a Městského kamerového a dohlížecího systému. V právní oblasti jsou jim přiblíženy pojmy krajní nouze a nutná obrana, diskutováno je také domácí násilí a další trestná činnost, které se mohou stát obětí. Důraz je kladen na poskytnutí kontaktů, na které se ženy mohou v případě nouze obrátit [11].

Druhá, praktická část kurzu je zaměřena právě na řešení krizových situací, prostřednictvím využití technik sebeobrany. Je samozřejmě vždy lepší se přímé konfrontaci vyhnout, ale pokud není jiná možnost, jsou ženy absolvující kurz schopny adekvátně zareagovat. Účastnice projektu mají možnost se naučit používat základní chvaty a také některé obranné prostředky, jako je obranný sprej nebo osobní alarm. Cílem praktické části je zjistit slabé stránky potenciálního útočníka a následně je využít ve svůj prospěch, například také za použití běžných předmětů, jako jsou klíče, nebo deštník.

Celkově jsou na tento projekt pozitivní ohlasy, projekty prevence kriminality se zaměřením na kriminalitu páchanou na ženách existují i jinde v republice, ale kombinace teorie a praxe je velmi originální.

Co se týče finanční náročnosti, v prvních ročních se podpora města pohybovala okolo padesáti tisíc korun. V současné době, kdy už projekt probíhá několik let, se částka pohybuje okolo desíti až patnácti tisíc korun. Je tedy zřejmé, že finanční náročnost je velmi nízká.

3.2.1.1 Dotazníkový výzkum

Cílem dotazníkového výzkumu bylo zjistit, jestli se účastnice kurzu *Nechci být obětí cítí bezpečněji* v porovnání se ženami, které podobným kurzem neprošly. A dále také, zda-li byl pro ně daný kurz přínosný. Dotazník byl tedy ve dvou verzích, jedna z nich byla určena pro účastnice kurzu a druhou skupinu respondentů tvořily ženy ze Zlína bez zkušeností s tímto projektem. Otázky byly velmi jednoduché a některé se vyskytovaly v obou dotaznících tak, aby bylo možné získané hodnoty porovnávat.

Otázky z dotazníku pro účastnice projektu "Nechci být obětí":

1. Jak jste se dozvěděla o projektu "Nechci být obětí"?
2. Cítíte se po absolvování kurzu bezpečněji?
3. Víte jak se zachovat, v případě že by Vás někdo obtěžoval, případně napadl?
4. Nosíte s sebou obranný prostředek?
5. Uvítala byste pokračování kurzu? Naučila byste se ráda něčemu novému?
6. Doporučila byste kurz kamarádce nebo známé?

Otázky z dotazníku pro ženy ze Zlínska, týkající se prevence kriminality:

1. Znáte projekt prevence kriminality Městské police Zlín: "Nechci být obětí"?
2. Cítíte se bezpečně?
3. Víte jak se zachovat, v případě že by vás někdo obtěžoval, případně napadl?
4. Nosíte s sebou obranný prostředek?
5. Zúčastnila byste se kurzu, kde byste se dozvěděla užitečné informace jak se bránit a naučila se základním technikám sebeobraně?

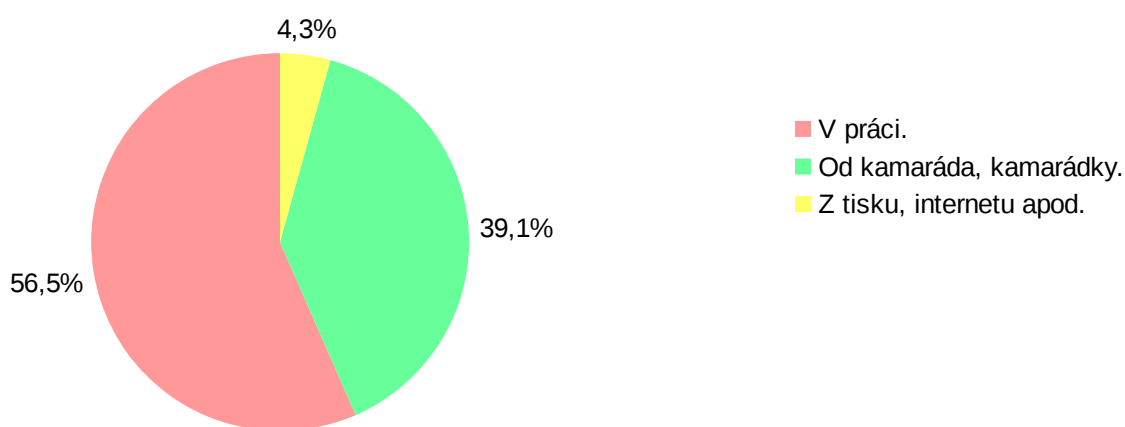
Za poslední tři roky se projektu *Nechci být obětí* zúčastnilo 56 žen. Na dotazníky odpověděla polovina z nich. Vzhledem k omezené kapacitě účastnic je vzorek pro dotazníkové šetření značně omezený. I tak lze ale na základě zjištěných dat vyvodit platné závěry. Pro druhý dotazník týkající se tohoto projektu (Dotazníku pro ženy ze Zlínska, týkající se prevence kriminality) bylo naopak možné získat více respondentek.

3.2.1.2 *Vyhodnocení dotazníků*

První otázka se týkala toho, jak se účastnice dozvěděly o daném kurzu. V drtivé většině se jednalo o informace z práce či od přátel. Pouze jedna z odpovídajících se do kurzu přihlásila díky sdělovacím prostředkům. Přesně to odpovídá tomu, že kurz není nijak zvlášť medializován, jelikož jeho kapacita je velmi malá. Vyplývá z toho, že nejčastěji se projektu účastní příbuzné či kamarádky osob nějak spjatých s tímto projektem, často kurz navštěvují také zaměstnankyně radnice a další správních úřadů. Toto tvrzení potvrzují také data získaná z druhého typu dotazníku, který byl šířen mezi ženami ze Zlínska. Drtivá většina z nich o projektu *Nechci být obětí* nikdy neslyšela. Bohužel ani na internetových stránkách MP Zlín, ani na stránkách města nejsou žádné informace, které by mohly ženy navést k přihlášení se do kurzu. Informace o projektu se tedy rozšiřují jen v omezeném okruhu lidí.

Jak jste se dozvěděla o projektu "Nechci být obětí"?

Dotazník pro účastnice projektu "Nechci být obětí".

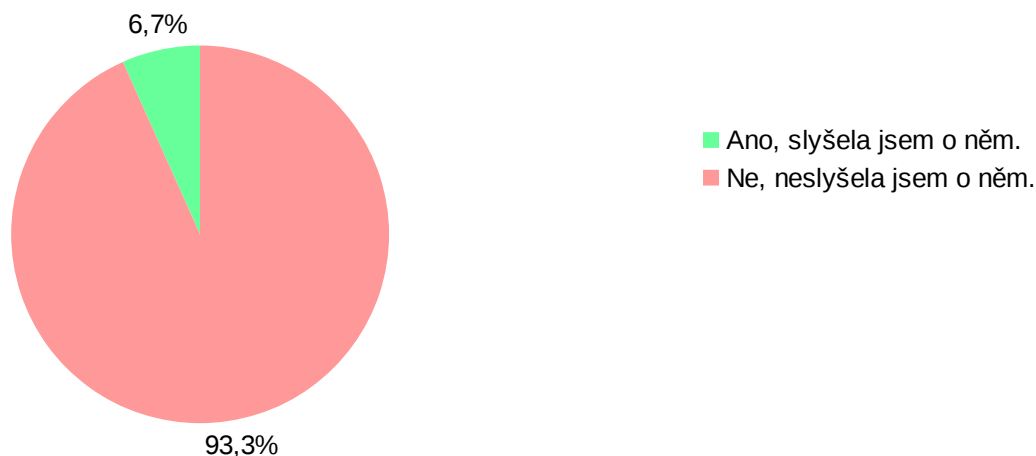

Graf 1: Vyhodnocení otázky č. 1 z dotazníku pro účastnice projektu *Nechci být obětí*.

Znáte projekt prevence kriminality Městské policie Zlín: "Nechci být obětí"?

Dotazník pro ženy ze Zlínska, týkající se prevence kriminality.

Graf 2: Vyhodnocení otázky č. 1 z dotazníku pro ženy ze Zlínska.

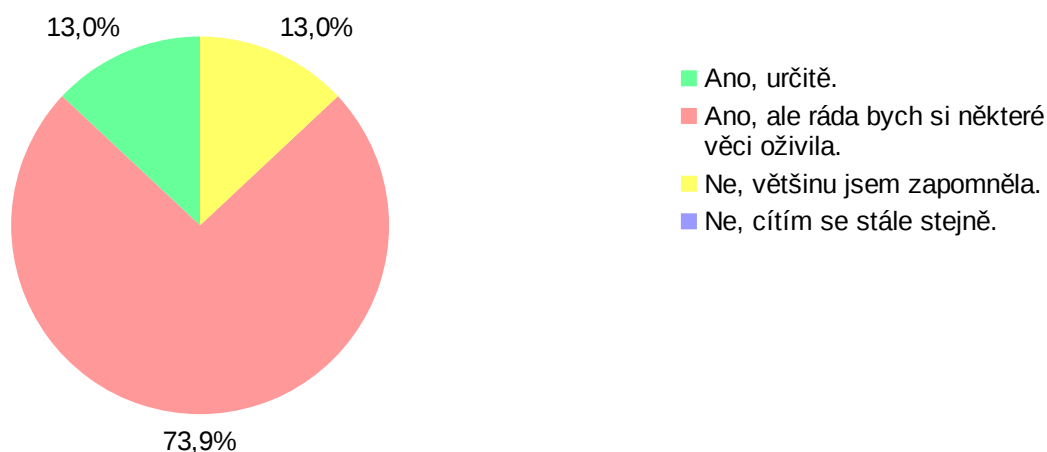
Další otázky byly velice podobné pro obě skupiny dotazovaných žen. Cílem bylo porovnat odpovědi a zjistit přínosy kurzu pro ženy, které se jej zúčastnily. První z této série otázek se týkala pocitu bezpečí. Odpovědi na tuto otázku jsou subjektivní. Navíc u žen je typická bagatelizace nebezpečí, nepřipouští si, že by se mohly do nějaké krizové situace dostat.

Téměř 90 % účastnic kurzu uvedlo, že se po kurzu cítí bezpečněji než před ním, což je velice pozitivní výsledek. Za zmínku ale také stojí, že většina z nich by uvítala nějaké opakování, kde by si mohla oživit získané znalosti. Je to pochopitelné, jedná se o intenzivní kurz, kde pravděpodobně ne všechny informace mohou být vstřebány. I tak lze kurz považovat ve zvyšování pocitu bezpečí u žen za úspěšný, jelikož žádná z nich neuváděla, že by se cítila stejně jako před absolvováním kurzu.

Ženy, které se kurzu neúčastnily, většinou uváděly, že někdy pocítují strach a cítí se ohroženy. Jen necelá desetina uvedla, že se necítí bezpečně. Tento výsledek se dá přičítat zmiňovanému zlehčování a častému pocitu žen, že jim se nic stát nemůže a netýká se jich to.

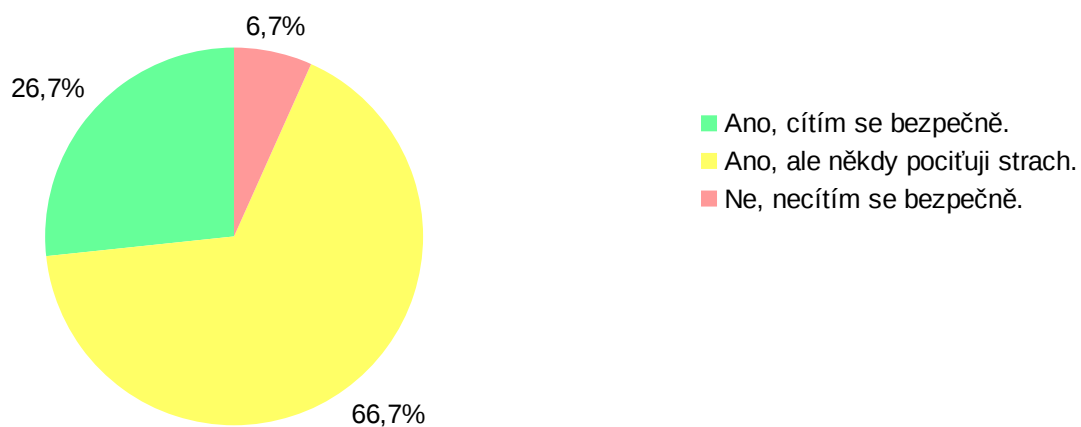
Cítíte se po absolvování kurzu bezpečněji?

Dotazník pro účastnice projektu "Nechci být obětí".

Graf 3: Vyhodnocení otázky č. 2 z dotazníku pro účastnice projektu *Nechci být obětí*.

Cítíte se bezpečně?

Dotazník pro ženy ze Zlínska, týkající se prevence kriminality.

Graf 4: Vyhodnocení otázky č. 2 z dotazníku pro ženy ze Zlínska.

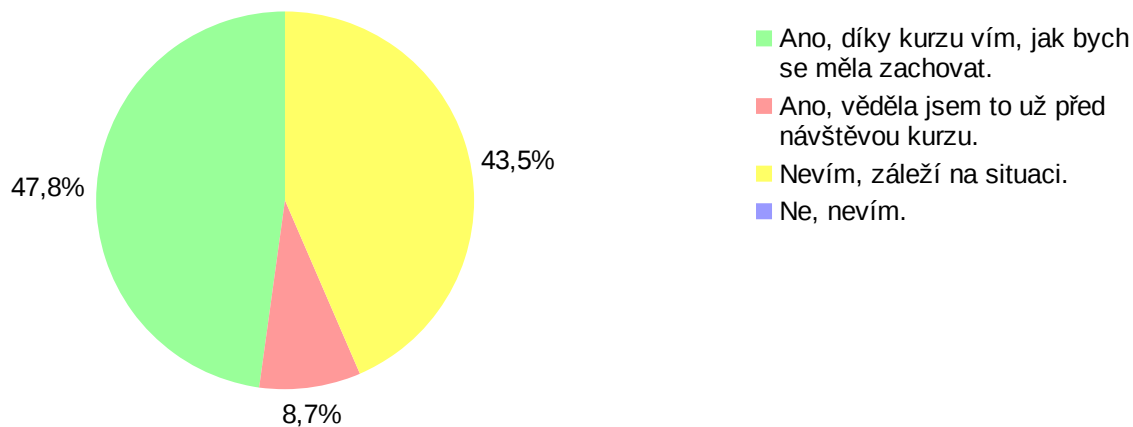
Následující otázka navazovala na předchozí a byla velmi podobná pro obě dotazované skupiny. Zjišťovala, zda by ženy věděly jak si poradit při potenciálním útoku či obtěžování. Necelá polovina účastnic kurzu získala dle odpovědí potřebné znalosti právě díky projektu *Nechci být obětí*. Pozitivním zjištěním opět bylo, že žádná z nich neoznačila odpověď

„Nevím jak se zachovat“. Nicméně více než 40 % uvedlo, že záleží na konkrétní situaci. U žen, které se kurzu neúčastnily bylo toto číslo ještě vyšší, konkrétně 66 %.

Je důležité zdůraznit, že otázka se ptala na teoretické znalosti žen, zda by věděly jak postupovat, nikoliv zda by se reálně dokázaly ubránit. Toto znění bylo doporučeno Mgr. Kamilou Novákovou z MP Zlín, která projekt připravuje. Cílem tohoto programu prevence kriminality je především předávat informace a zvyšovat povědomí o dané problematice. Získané praktické znalosti jsou také velmi důležité, ale na osvojení techniky by bylo potřeba více času. Ale i sebemenší obranná reakce může útočníka odradit. I část samotné účastnice, které měly v závěru dotazníku možnost připsat další své poznatky, uvedly, že ví jak by se zachovat měly, ale je otázkou, jestli by tak skutečně reagovaly. Tuto poznámku uvedlo několik z nich.

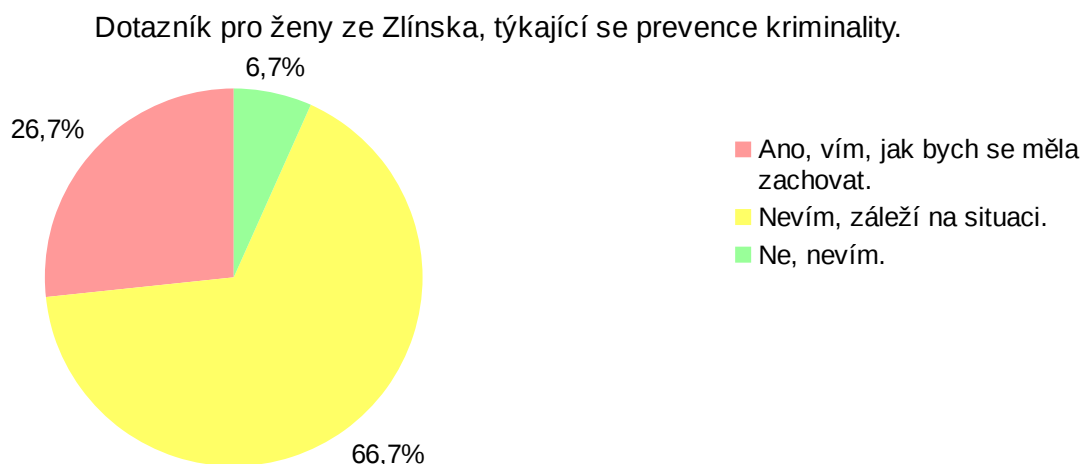
Víte jak se zachovat, v případě že by Vás někdo obtěžoval,
případně napadl?

Dotazník pro účastnice projektu "Nechci být obětí".

Graf 5: Vyhodnocení otázky č. 3 z dotazníku pro účastnice projektu Nechci být obětí.

Víte jak se zachovat, v případě že by vás někdo obtěžoval, případně napadl?

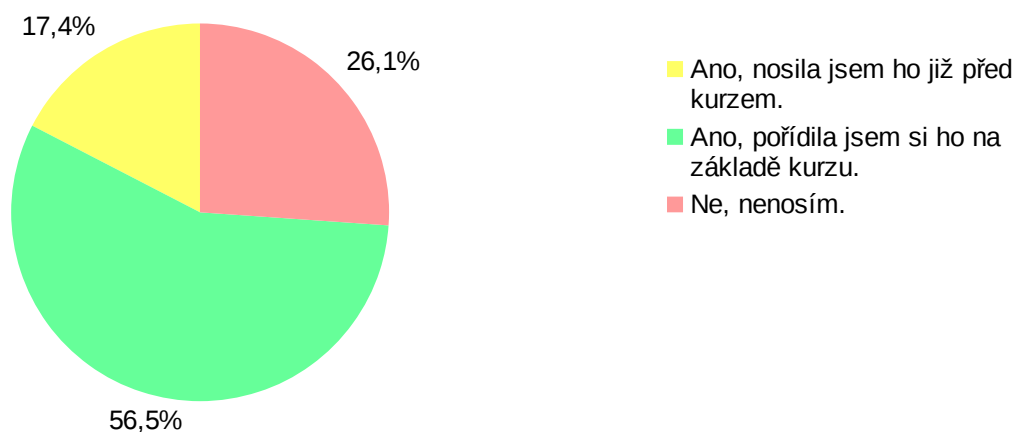
Graf 6: Vyhodnocení otázky č. 3 z dotazníku pro ženy ze Zlínska.

Poslední ze série společných otázek se týkala nošení obranných prostředků, jako jsou například obranné spreje, osobní alarmy a další. U účastnic kurzu se navíc zjišťovalo, zda si obranný prostředek pořídily na základě kurzu, nebo jej vlastnily už před tím. Po absolvování kurzu si obranný prostředek pořídila více než polovina dotázaných žen, což lze určitě považovat za dobrý výsledek.

Dotazník nezkoumal jaké prostředky si ženy vybírají nejčastěji. Po absolvování kurzu by ženy měly mít jasno, jak tyto prostředky používat. U ostatních respondentek, z nichž jen pětina uvedla, že vlastní obranný prostředek, je nejisté, zda-li jej umí správně použít. Praxe je totiž taková, že ženy mají obranný sprej v kabelce a v případě potřeby by vůbec nestihly zareagovat a použít jej. Toto tvrzení podporují také výsledky šetření, jelikož téměř polovina dotázaných žen s sebou nenosí obranný prostředek jelikož neví, jak jej používat. O tyto a další informace jsou účastnice kurzu chytřejší.

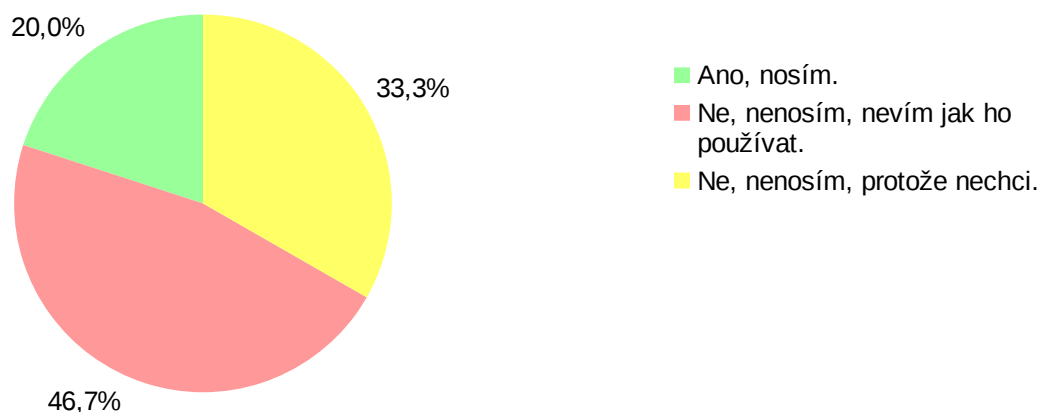
Nosíte s sebou obranný prostředek?

Dotazník pro účastnice projektu "Nechci být obětí".

Graf 7: Vyhodnocení otázky č. 4 z dotazníku pro účastnice projektu *Nechci být obětí*.

Nosíte s sebou obranný prostředek?

Dotazník pro ženy ze Zlínska, týkající se prevence kriminality.

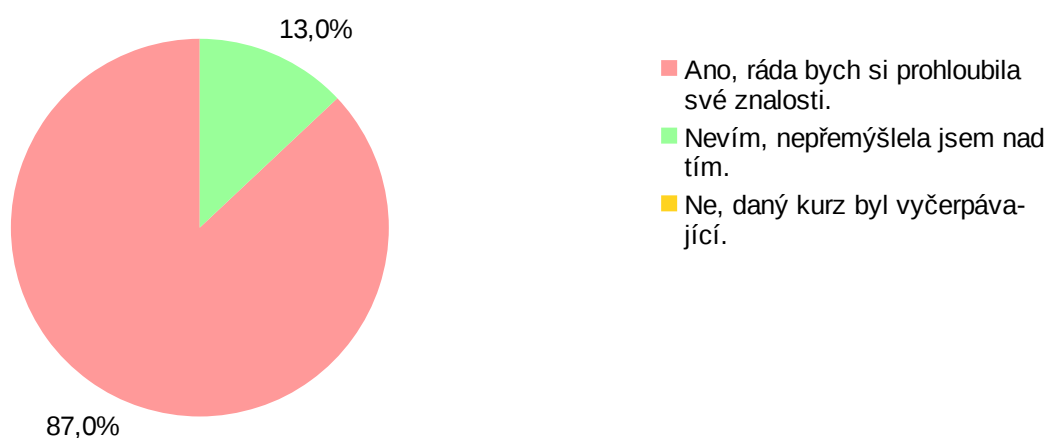
Graf 8: Vyhodnocení otázky č. 4 z dotazníku pro ženy ze Zlínska.

Další otázky již byly v rámci obou dotazníků rozdílné. U účastnic kurzu bylo zjišťováno, zda by uvítaly pokračování kurzu a zda by doporučily účast své známé či kamarádce. Celkem překvapivě žádná z nich si nemyslí, že by byl daný kurz zcela vyčerpávající a celkem 87 % by uvítalo pokračování. Souvisí to také s tím, že téměř tři čtvrtiny žen by si rády získané informace a praktické dovednosti zopakovaly a oživily.

Tyto výsledky je možné chápat dvojím způsobem. Zaprvé je očividné, že kurz je populární a účastnice získají znalosti o tom, jak se nestát obětí zločinu. V dnešní době pravděpodobně každý ocení informace o tom, jak se bránit, či na koho se obrátit v případě potřeby. Na druhou stranu lze informace získané z dotazníku interpretovat tak, že kurz je příliš intenzivní a v krátkém časovém sledu není možné vstřebat tak velké množství poznatků. To by mohla být jedna ze stinných stránek tohoto projektu.

Uvítala byste pokračování kurzu? Naučila byste se ráda něčemu novému?

Dotazník pro účastnice projektu "Nechci být obětí".

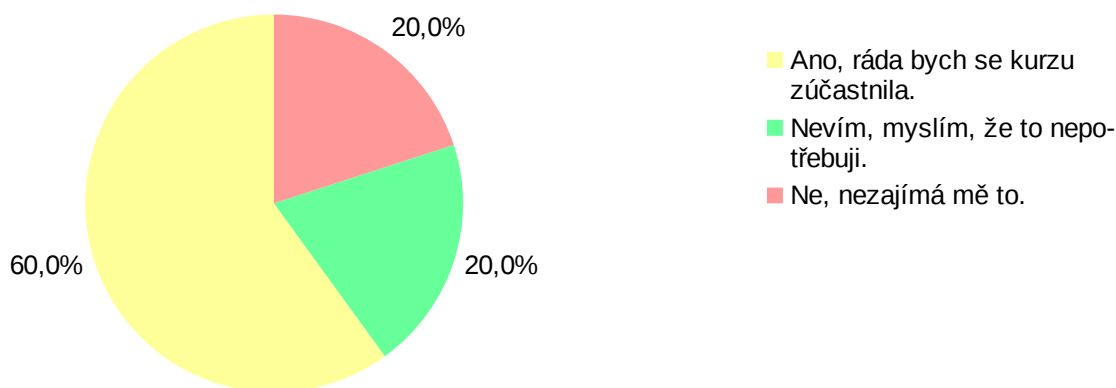
Graf 9: Vyhodnocení otázky č. 5 z dotazníku pro účastnice projektu *Nechci být obětí*.

Odpovědi na poslední otázku byly vskutku jednoznačné. Všechny ženy se shodly na tom, že by kurz doporučily. Je tedy zjevné, že účastnice byly spokojené a považují kurz za přínosný. Zde je možné vrátit se k tomu co bylo zmíněno výše, a to že o programu *Nechci být obětí* se účastnice dozvídají především od svých známých a přátel.

Poslední otázka pro ženy, které se kurzu neúčastnily mapovala, zda by vůbec měly o něco podobného zájem. Zájem prostřednictvím dotazníku projevilo 60 % z nich. Dá se tedy říct, že zájem o kurz je značný a jen respondentky kurzu by naplnily celou kapacitu a na všechny by se ani nedostalo. Bohužel jak již bylo zmíněno výše, na internetu se žádné bližší informace dohledat nedají a v případě zájmu jsou tedy ženy nuceny se obrátit přímo na MP Zlín.

Zúčastnila byste se kurzu, kde byste se dozvěděla užitečné informace jak se bránit a naučila se základním technikám sebeobranu?

Dotazník pro ženy ze Zlínska, týkající se prevence kriminality.

Graf 10: Vyhodnocení otázky č. 5 z dotazníku pro ženy ze Zlínska.

3.2.1.3 Shrnutí

Na základě odpovědí lze tedy s určitostí tvrdit, že projekt Nechci být obětí je velice perspektivní a je o něj zájem. Získané dovednosti jsou pro ženy užitečné a je zájem získávat také další informace a zkušenosti. Teorie a praktická výuka sebeobranu se velmi dobře doplňují a výsledkem je zvýšení pocitu bezpečí, což je jeden z hlavních a základních cílů prevence kriminality vůbec.

Bohužel z kapacitních důvodů se kurz koná pouze jednou ročně a počet účastnic je omezený na dvacet. Vzhledem k výsledkům dotazníku by stálo za úvahu projekt nějakým způsobem rozšířit. Nabízí se spolupráce MP Zlín s Univerzitou Tomáše Bati, konkrétně s Ústavem bezpečnostního inženýrství.

Nicméně rozšíření projektu se nemusí týkat pouze zvýšení kapacity. Účastnice minulých ročníků se shodly na tom, že by uvítaly pokračování kurzu, které by prohloubilo jejich znalosti. Organizovat jakýsi kurz pro pokročilé však už v možnostech MP Zlín není. Je tedy ale patrné, že podobný kurz by mohl vzniknout v rámci soukromého sektoru.

Poslední z možností jak tento kurz učinit přínosným pro více obyvatel je specializace na další rizikové skupiny. V poslední době jsou časté útoky agresorů například v nemocnicích,

na úřadech a jiných místech. Základy sebeobrany a také informace o tom, jak se v takové situaci zachovat by mohly být pro zaměstnance těchto institucí velice užitečné.

3.2.2 Senior akademie

Poměrně nový projekt, poprvé proběhl v roce 2013, je zaměřený na vzdělávání starších spoluobčanů. Program probíhá v sedmi týdnech a v každém z termínů probíhá přednáška a diskuze o dané problematice. Stejně jako u projektu Nechci být obětí je kapacita omezena na dvacet účastníků [11].

Senioři se stále častěji stávají oběťmi trestné činnosti, zejména kvůli své ochotě, důvěřivosti a také neznalosti. Nicméně nejde jen o samotnou kriminalitu, cílem projektu je nabídnout seniorům souhrnné informace o tom, jak se zachovat v různých nestandardních a krizových situacích. Účastníci Senior akademie jsou poučeni o tom, jak se do problémů dostat případně na koho se obrátit pro pomoc. Je nutné jim poskytnout podklady o tom, kde se jim dostane odborné pomoci, která je často zdarma. Přednášky jsou vedeny odborníky v dané problematice, kteří jsou zároveň schopni odpovědět na dotazy účastníků. Mimo jiné jsou probírána témata domácího násilí, požární ochrany, práva, zdravotnictví a psychologie. Jedna beseda je věnována také sebeobraně seniorů, včetně praktických ukázek [11].

V souvislosti se Senior akademií je nutné uvést také projekt Řetízek, zaměřený na seniory a zdravotně postižené. Poprvé v roce 2007 byly zájemcům instalovány na dveře bezpečnostní řetízky, které znesnadňují průnik vetřelců do bytu. Lidé byli zároveň poučeni o hrozbách, o tom jak minimalizovat rizika a chovat se bezpečně. Tato činnost a montáž bezpečnostního řetízku je zajímavým projektem, nicméně je vždy pouze na seniorech, zda budou řetízek používat. Za poslední tři roky byla montáž provedena ve dvou stovkách domácností.

3.2.2.1 Dotazníkový výzkum

Stejně jako u projektu Nechci být obětí bylo cílem dotazníkového výzkumu porovnat skupinu účastníků Senior akademie s referenční skupinou seniorů, kteří se tohoto kurzu neúčastnili. Opět tedy vznikly dvě formy dotazníků.

Otázky z dotazníku pro účastníky Senior akademie:

1. Jak jste se dozvěděl/a o projektu "Senior akademie"?

2. Orientujete se v oblasti rodinného práva? Věděl/a byste na koho se obrátit pro pomoc?
3. Víte jak se zachovat v případě požáru v domácnosti?
4. Zúčastnil/a byste se prodejní a předváděcí akce?
5. Byly pro Vás získané zkušenosti a informace užitečné?
6. Doporučil/a byste kurz Senior akademie známému, kamarádovi či kamarádce?

Otázky z dotazníku pro seniory ze Zlínska, týkající se prevence kriminality:

1. Znáte projekt prevence kriminality Městské policie Zlín: "Senior akademie"?
2. Orientujete se v oblasti rodinného práva? Věděl/a byste na koho se obrátit pro pomoc?
3. Víte jak se zachovat v případě požáru v domácnosti?
4. Zúčastnil/a byste se prodejní a předváděcí akce?
5. Zúčastnil/a byste se kurzu, kde byste se dozvěděl/a užitečné informace z oblasti práva, psychologie nebo požární ochrany?

Včetně účastníků letošního kurzu Senior akademií prošlo téměř 80 seniorů. Šíření dotazníků mezi účastníky z předchozích let bylo podstatně složitější než u projektu Nechci být obětí. Dotazníky byly distribuovány jak v papírové, tak i v elektronické formě. I tak se podařilo získat celkem 29 vyplněných dotazníků, což odpovídá více než třetině z počtu zúčastněných. Opět se nejedná o příliš početný vzorek, ale vzhledem celkovému počtu účastníků je dostačující. Referenční skupina byla stejně jako u předchozí dvojice dotazníků početnější.

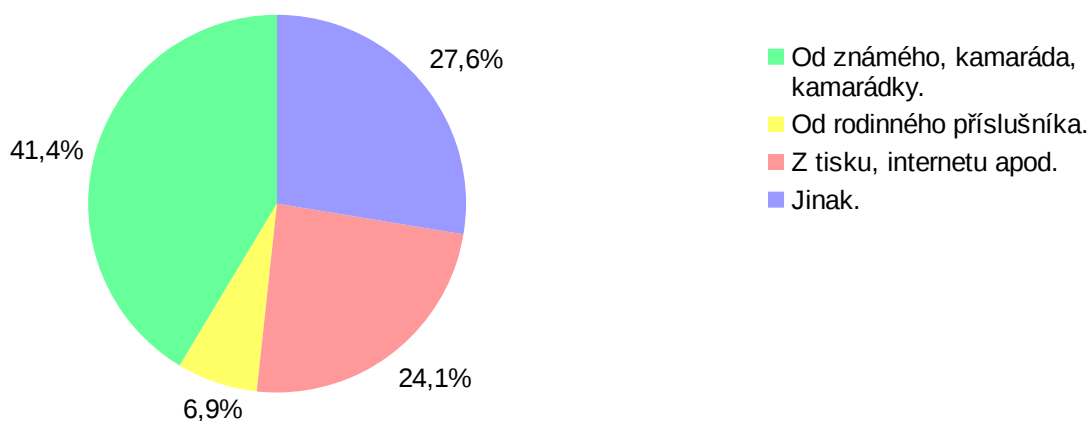
3.2.2.2 Vyhodnocení dotazníků

První otázka pro účastníky Senior akademie byla stejná jako pro účastnice projektu Nechci být obětí, tedy jak se o daném kurzu dozvěděli. Opakovaly se také podobné výsledky, nejčastěji senioři získali informace od lidí ve svém okolí. Tento projekt má ale zajištěnou v uvozovkách reklamu v klubech seniorů, besedách s důchodci a také na Radě seniorů Zlínského kraje, to znamená že informace o něm se dostanou k více lidem. To se projevilo také ve výsledcích dotazníků pro seniory, kteří se projektu neúčastnili. Téměř 40 % z nich o něm slyšelo. Další pozitivum různých organizovaných skupin pro seniory je také to, že účastníci kurzu zde dále šíří nabyté znalosti, jak několik z nich uvedlo.

U první otázky pro účastníky kurzu se objevila také jedna zvláštnost. Mezi těmi, kteří vyplňovali dotazník v papírové formě se neobjevil nikdo, kdo by se o Senior akademii dověděl prostřednictvím tisku nebo internetu. U skupiny, která vyplňovala dotazníky na internetu získaly informace tímto způsobem celkem dvě třetiny dotázaných. Při propagaci jakéhokoliv projektu je tedy nutné myslet na to, že lidé jsou různí a získávají informace různými způsoby.

Jak jste se dozvěděl/a o projektu Senior akademie?

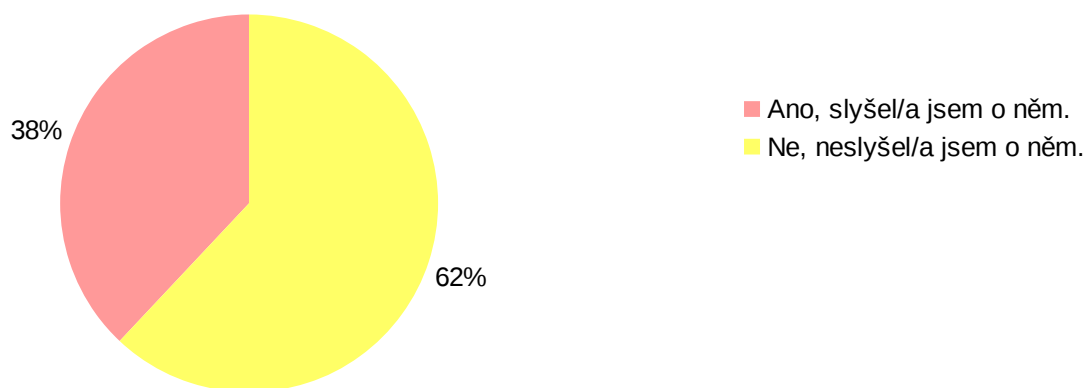
Dotazník pro účastníky projektu "Senior akademie".

Graf 11: Vyhodnocení otázky č. 1 z dotazníku pro účastníky Senior akademie.

Znáte projekt prevence kriminality Městské policie Zlín: "Senior akademie"?

Dotazník pro seniory ze Zlínska, týkající se prevence kriminality.

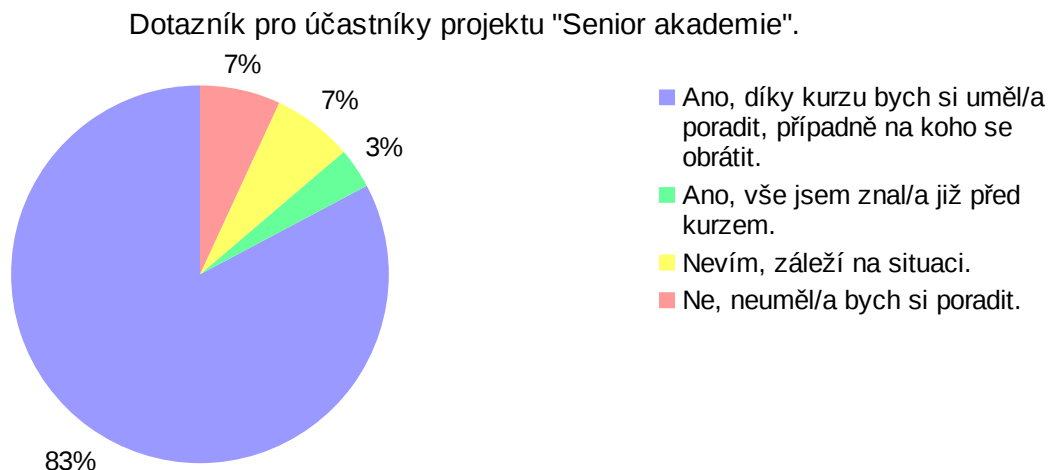

Graf 12: Vyhodnocení otázky č. 1 z dotazníku pro seniory ze Zlínska.

Také u těchto dotazníků byly tři otázky byly totožné pro obě skupiny, nicméně odpovědi byly odlišné, tak aby zohlednily přínos samotného kurzu. První z této skupiny se týkala rodinného práva, kterému jsou věnovány hned dvě celé besedy v rámci Senior akademie. Senioři získají informace například o dědickém řízení, závěti, ale také se například dozví, jak se bránit proti útlaku ze strany rodinných příslušníků, což je v současné době poměrně častý nešvar.

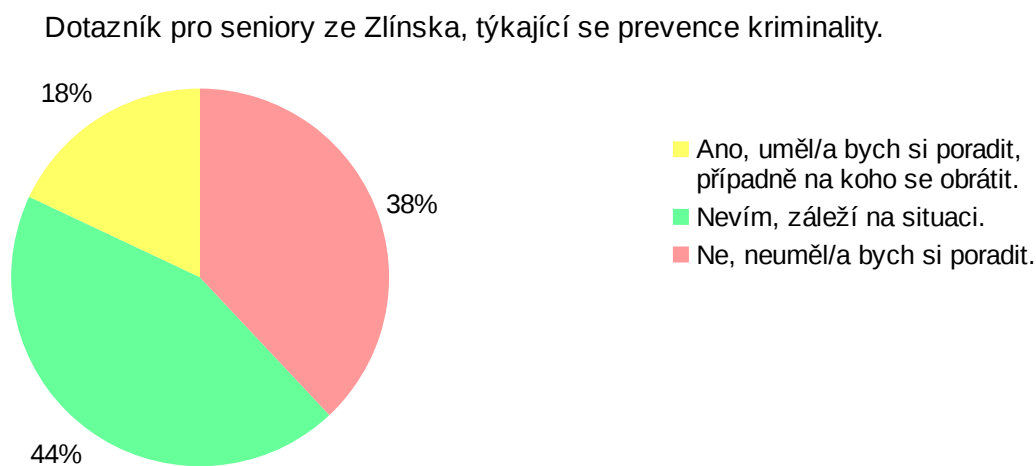
Dle předpokladů byly výsledky u účastníků projektu pozitivnější. Jen 7 % z nich by si neumělo v oblasti rodinného práva poradit, případně by nevěděli koho požádat o pomoc. U referenční skupiny takto odpověděla více než třetina seniorů.

Orientujete se v oblasti rodinného práva? Věděl/a byste na koho se obrátit pro pomoc?

Graf 13: Vyhodnocení otázky č. 2 z dotazníku pro účastníky Senior akademie.

Orientujete se v oblasti rodinného práva? Věděl/a byste na koho se obrátit pro pomoc?

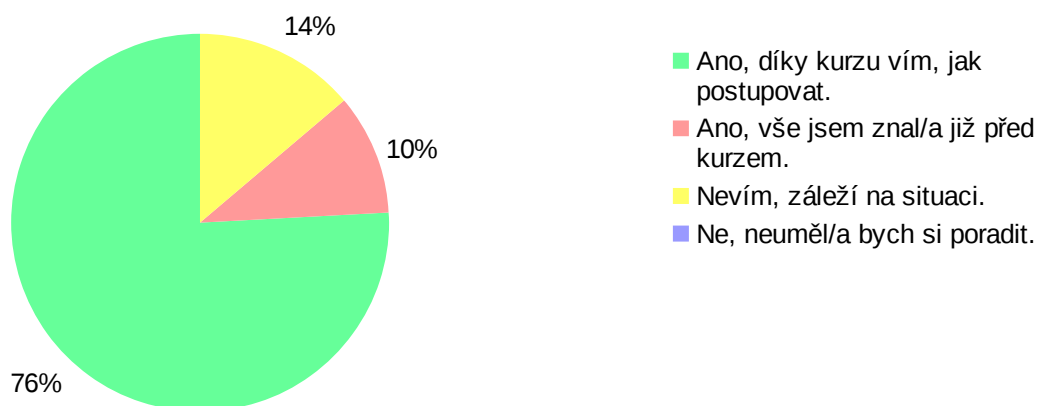
Graf 14: Vyhodnocení otázky č. 2 z dotazníku pro seniory ze Zlínska.

Beseda s preventistou Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje je věnována požární ochraně v domácnostech, zejména jak předcházet požárům způsobenými spotřebiči, ale také například při vypalování trávy a podobně. Další otázka tedy mapovala, zda by si senioři uměli poradit při vypuknutí požáru v domácnosti. Tři čtvrtiny účastníků kurzu získaly potřebné znalosti právě na besedě Senior akademie, což určitě není zanedbatelné

množství. Téměř stejné množství dotazovaných z referenční skupiny by si dokázalo poradit alespoň v některých situacích.

Víte jak se zachovat v případě požáru v domácnosti?

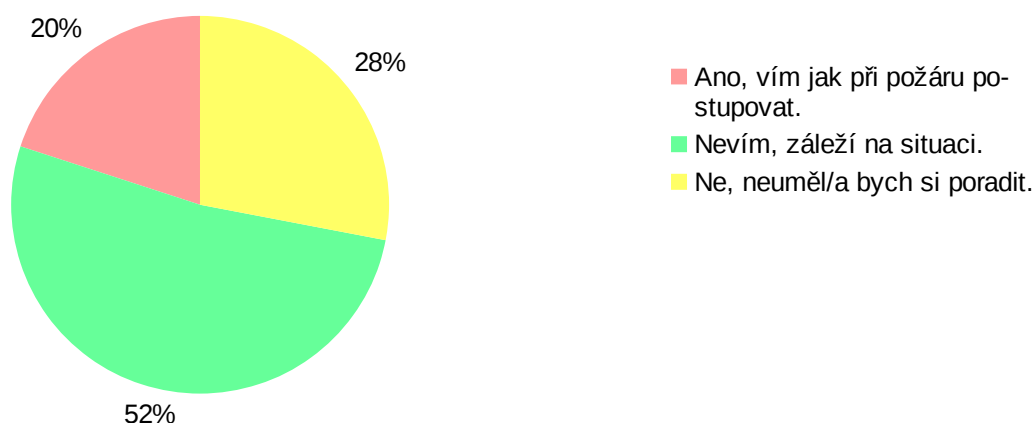
Dotazník pro účastníky projektu "Senior akademie".

Graf 15: Vyhodnocení otázky č. 3 z dotazníku pro účastníky Senior akademie.

Víte jak se zachovat v případě požáru v domácnosti?

Dotazník pro seniory ze Zlínska, týkající se prevence kriminality.

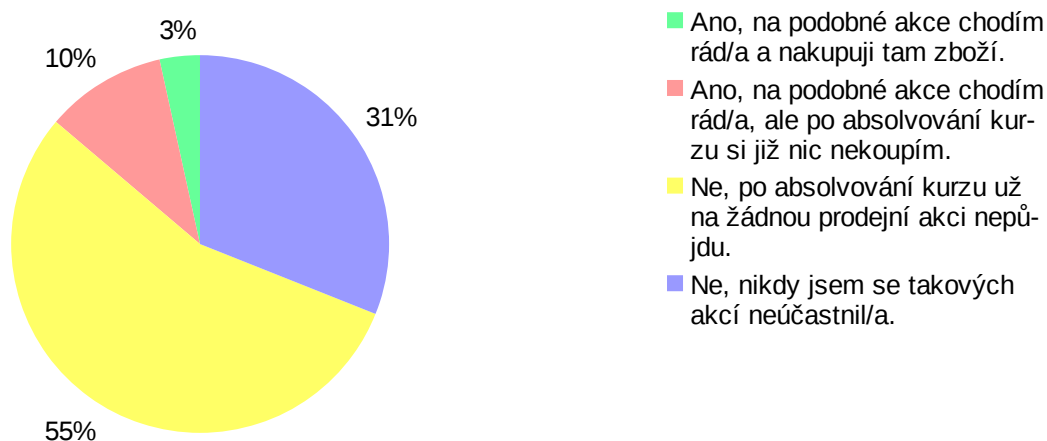
Graf 16: Vyhodnocení otázky č. 3 z dotazníku pro seniory ze Zlínska.

Poslední společná otázka pro oba dotazníky se týkala hodně diskutovaného tématu posledních let, kterým jsou prodejní předváděcí akce. S medializací používaných praktik

prodejců by se mohlo zdát, že senioři už tyto akce vyhledávat nebudou, ale opak je pravdou. I po absolvování Senior akademie celkem 13 % dotazovaných uvedlo, že tyto akce navštěvují. U ostatních seniorů to byla dokonce nadpoloviční většina. Několik účastníků Senior akademie uvedlo, že na předváděcí akce chodí protože se nechtějí nudit doma a toto je možnost jak si zpestřit den. S přebytkem volného času se potýkají i další dotazovaní, i když to neřeší navštěvováním těchto akcí. Tyto informace získané z dotazníků by mohly být inspirativní pro projekt Senior akademie a jedna z besed by mohla být věnována volnočasovým aktivitám pro seniory. Tím by se možná ještě více podařilo snížit negativní vliv prodejních akcí.

Zúčastnil/a byste se prodejní a předváděcí akce?

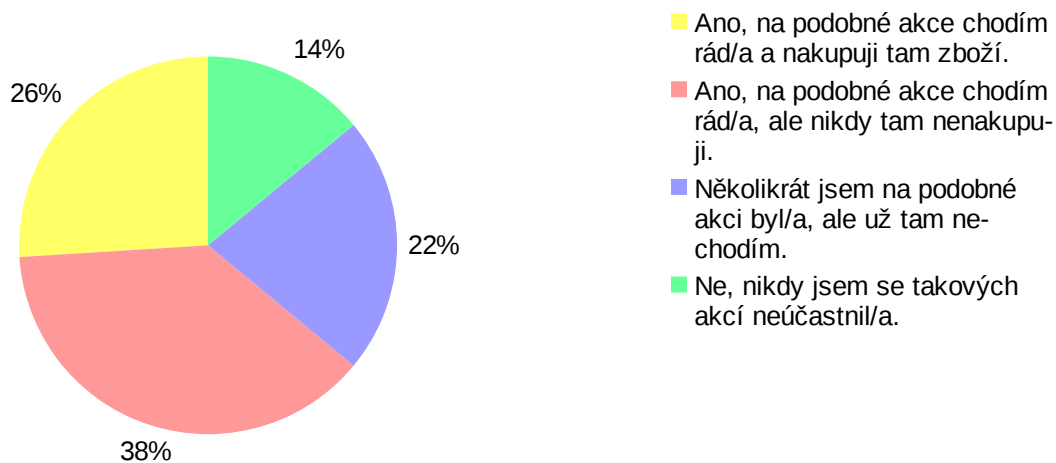
Dotazník pro účastníky projektu "Senior akademie".

Graf 17: Vyhodnocení otázky č. 4 z dotazníku pro účastníky Senior akademie.

Zúčastnil/a byste se prodejní a předváděcí akce?

Dotazník pro seniory ze Zlínska, týkající se prevence kriminality.

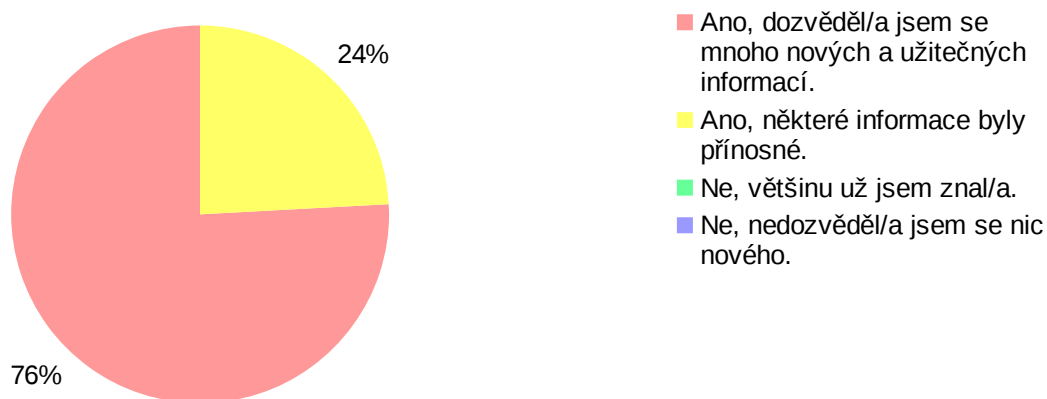

Graf 18: Vyhodnocení otázky č. 4 z dotazníku pro seniory ze Zlínska.

V dotazníku pro účastníky Senior akademie byla dále otázka mapující přínos celého projektu pro seniory a poslední otázka zjišťovala, zda by doporučili účast v tomto kurzu svým přátelům a známým. Výsledky nebyly příliš překvapivé. Je samozřejmostí, že všechny získané informace nemohly být pro seniory novinkou, ale i přes to žádný z účastníků nevedl, že by získané informace nebyly užitečné a zároveň by všichni dotázaní tento kurz doporučili.

Byly pro Vás získané zkušenosti a informace užitečné?

Dotazník pro účastníky projektu "Senior akademie".

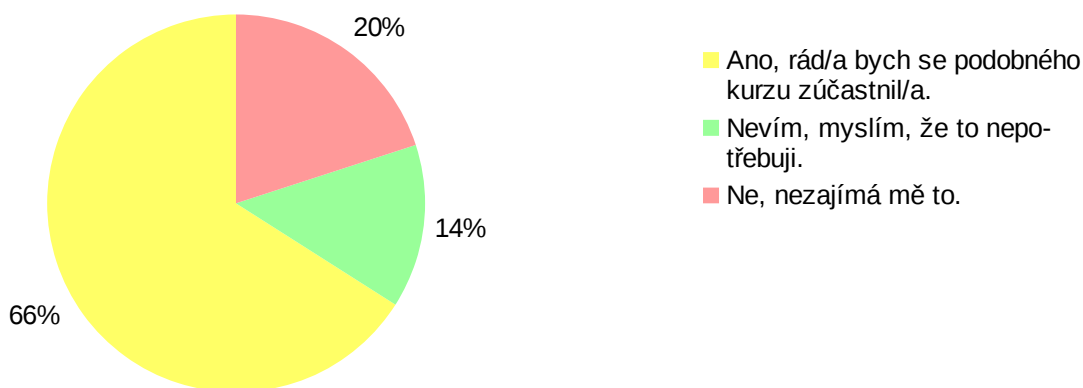
Graf 19: Vyhodnocení otázky č. 5 z dotazníku pro účastníky Senior akademie.

Poslední otázkou pro seniory ze Zlínska bylo pochopitelně, zda by se zúčastnili kurzu, kde by získali znalosti zmiňované výše a také v dotazníkových otázkách. Dvě třetiny odpověděly kladně, což má pravděpodobně také souvislost se zmiňovaným nedostatkem aktivit pro starší občany. U projektu Senior akademie je spojeno vyplnění volného času se získáváním informací. Třetina dotázaných by o kurz zájem neměla, ať už z důvodu nezájmu, nebo z pocitu, že to nepotřebují. Nejedná se zrovna o zanedbatelný počet starších spoluobčanů, kteří nemají zájem získávat nové znalosti, které by mohly jim samotným pomoci. Bohužel, následně se není možné divit stále častějším případům, kdy se senioři stávají oběťmi podvodného jednání, trestných činů a dostávají se do složitých životních situací.

Zúčastnil/a byste se kurzu, kde byste se dozvěděl/a užitečné informace z oblasti práva, psychologie nebo požární ochrany?

Dotazník pro seniory ze Zlínska, týkající se prevence kriminality.

Graf 20: Vyhodnocení otázky č. 5 z dotazníku pro seniory ze Zlínska.

3.2.2.3 Shrnutí

Stejně jako u projektu Nechci být obětí i Senior akademie se těší vcelku značné popularitě. I když je tento projekt mladší, dalo by se říct, že je vzhledem k současnému stavu společnosti a stárnutí populace aktuálnější. Senioři jsou obecně velmi důvěřiví a snadno se stanou obětmi zločinného jednání. Podvodníci jsou v dnešní době velice vynalézaví a jejich triky se mění každým dnem a osvěta je tedy velice důležitá. Dále jsou ohroženi kvůli zdravotním problémům, snížené pohyblivosti, častějšímu zapomínání a podobně. Proto jsou programy jako Senior akademie velice důležité. Ne vždy si účastníci zapamatují veškeré informace, ale minimálně by měli vědět, kam se pro pomoc obrátit.

Problémem tohoto programu jsou opět limity co se týče počtu účastníků. Nicméně vzhledem k tomu, že souběžně jsou organizovány také jednorázové přednášky, není akutně nutné kapacitu navyšovat, i když zájem by zcela jistě byl.

Výše byl také zmíněn problém co se týče volnočasových aktivit pro seniory. Není zde zcela přímá souvislost s prevencí kriminality, ale v rámci besed by bylo přínosné najít prostor pro tyto informace. Pro srovnání, u dětí a mládeže se organizované volnočasové aktivity, zájmové a sportovní kroužky mezi preventivní programy počítají. Není tedy důvod, proč stejně nepřemýšlet i u volnočasových aktivit pro seniory. Díky lepšímu využití volného času by mohlo dojít ke snížení jejich účasti na prodejních předváděcích akcích. A zároveň, jak bylo uváděno v dotaznících, senioři si mezi sebou často vyměňují své zkušenosti, by

tedy docházelo k šíření nabytých zkušeností, získané v rámci různých preventivních programů.

3.2.3 Výchova mládeže v dlouhodobých projektech PAPA

Dlouhodobý projekt zaměřený na děti a mládež navštěvující základní a střední školy začal fungovat v roce 2005 a za poslední tři roky se jej zúčastnilo více než dva a půl tisíce dětí. Na rozdíl od jiných institucí neposílá MP Zlín své zástupce do škol, ale zve žáky přímo na svou stanici. Většinou se jedná o jednu třídu, která se celý den pohybuje v prostorách MP Zlín a kromě přednášky se žáci seznamují s každodenními činnostmi strážníků, s prací v operačním centru a s Městským kamerovým a dohlížecím systémem. Součástí jsou také ukázky práce pracovníků kynologie se služebními psy nebo Rychlé operativní jednotky. V rámci návštěvy je možná také výuka základů sebeobrany. V tomto případě je tedy omezená kapacita výhodou, jelikož přednášky pro více tříd nemohou zdaleka tolik zaujmout. [11]

Velkou devizou tohoto projektu je jeho variabilita, to znamená že zejména u středních škol je možné cílit témata besed i ukázek v rámci zaměření studentů. I programy pro základní školy mají různá témata, například bezpečnost v silničním provozu, bezpečnost na internetu, protidrogová prevence, domácí násilí a kriminalita mládeže. Zástupci škol si mohou sami určit, jaké zaměření by měla návštěva mít.

Projekt má velice dobrou pověst, každoročně se vrací další kolektivy ze stejných škol. Děti kromě teoretických a praktických znalostí získají také informativní letáčky, které jednoduchou formou shrnují nabyté znalosti.

Kromě výchovy školáků se MP Zlín zaměřuje i na děti předškolního věku, a to v projektu Bezpečí pro naše nejmenší, který běží od roku 2010 a každoročně jej navštíví okolo šesti set předškoláků. Děti získávají základní povědomí o MP Zlín, o její práci. Dále je kladen důraz na bezpečnost v rámci silničního provozu, chování se k cizím lidem a psům. Stejně jako starší děti, i předškoláci absolvují program v prostorách MP Zlín.

3.3 Projekty Policie ČR

Ve Zlíně se primární prevenci věnuje oddělení tisku a prevence Krajského ředitelství policie Zlínského kraje. Zaměřuje se na vzdělávání veřejnosti, komunikaci s občany, sdělování informací o trestné činnosti na Zlínsku a poradenskou činnost, jak se nestát obětí trestného činu.

3.3.1 Preventivní programy pro děti

Stejně jako u MP Zlín i Policie ČR má programy zaměřené na děti a mládež, jejichž cílem je mimo preventivní činnosti také formovat pohled žáků tak, aby v policistovi neviděli objekt strachu, ale naopak někoho, kdo jim může v případě potřeby pomoci.

Preventivní programy jsou určeny pro žáky druhých, pátých a osmých tříd, s tím že je podle věku dětí upraven obsah besedy. U nejmladších dětí je program zaměřený na přestavení policisty jako takového, ukázka výstroje, dále pak na pravidla bezpečného chování. Pro starší děti je připraven program se zaměřením na bezpečné chování na internetu a na trestní odpovědnost. U nejstarších žáků se pak Policie ČR soustředí na protidrogovou prevenci, protiprávní jednání mládeže a trestní odpovědnost [12].

Mezi prací se školáky u MP Zlín a Policie ČR jsou značné rozdíly. Počet účastníků je podobný, nicméně Policie ČR realizuje své besedy ve školách a rozsah je jedna vyučovací hodina. Policie ČR má samozřejmě zcela jinou strukturu a je v rámci města Zlín rozmístěna na několika místech, tedy nemůže používat podobný model jako MP Zlín. Ale zvláště pro mladší děti je určitě podnětnější prostředí policejní stanice než školní třída, navíc informace jsou doplněny o praktické ukázky, což určitě přispívá k lepšímu zapamatování informací.

3.3.2 Preventivní programy pro seniory

Stejně jako u programů pro děti probíhají besedy pro seniory mimo prostory Policie ČR. Nejčastěji jsou přednášky organizovány v nejrůznějších klubech seniorů a podobně. Nejsou probírána tolik obecná témata, ale nejčastěji se preventisté Policie ČR zaměřují na současné případy. Senioři jsou tedy informováni o hrozbách, které jsou v danou dobu aktuální. Jak již bylo zmíněno, podvodníci jsou velice vynalézaví a díky besedám senioři dostávají čerstvé informace o nejnovějších metodách pachatelů [12].

Tady by se práce MP Zlín a Policie ČR se seniory mohla výtečně doplňovat. V rámci Senior akademie by bylo vhodné zařadit besedu zaměřenou na případy trestné činnosti páchané na starších spoluobčanech, se kterými se aktuálně setkávají příslušníci Policie ČR.

ZÁVĚR

K prevenci kriminality se ve státní sféře přistupuje velice systematicky. Organizačně nejdříve stojí Republikový výbor pro prevenci kriminality, jehož prací je vytvářet strategie prevence kriminality platné pro celou republiku. Život běžného občana je však nejvíce ovlivněn preventivní činností krajů a obcí, které při tvorbě vlastních koncepcí prevence kriminality musí vždy vycházet z celorepublikové strategie. Plány na další roky čerpají ze zkušeností z předchozích let a z bezpečnostní analýzy, která kromě jiného obsahuje také výčet institucí a jejich preventivních projektů.

Úspěšnost projektů prevence kriminality je velmi těžko měřitelná zvláště u sociální prevence, nicméně je nezbytné výsledky činností analyzovat, a to z důvodu dalšího fungování projektů, zisku dotací a také pro případnou změnu programu. Je časté, že u dlouhodobě fungujících projektů se efektivita zaměřuje s popularitou, pokud je zájem, považuje se projekt za úspěšný. Nicméně zvláště pro ty, které už fungují několik let je důležité, aby šly s dobou a poskytovaly účastníkům to co je skutečně potřebné. Analýzou je tedy možné přijít na to, jak projekty upravit, aby veřejnosti sloužily co nejlépe.

Město Zlín zřizuje velkou část projektů prevence kriminality prostřednictvím Městské policie. Ta u primární prevence vsadila na intenzivnější projekty, namísto jednorázových přednášek. Patří také mezi ně Nechci být obětí, fungující od roku 2006 určený pro ženy všech věkových skupin, a Senior akademie, která proběhla poprvé v roce 2013 a cílovou skupinou jsou starší spoluobčané.

Projekt Nechci být obětí kombinuje besedy zaměřené na vyhnutí se, případně řešení krizových situací s praktickým výcvikem základů sebeobrany. Na základě odpovědí získaných z dotazníků lze říci, že účastnice si odnesly velké množství informací a zkušeností, které ostatní ženy nemají. Zejména co se týče reagování v nebezpečných situacích jsou si účastnice kurzu jistější.

Stejně tak i senioři po absolvování Senior akademie jsou schopní se lépe orientovat v mnohých problémech, jako reakce na požár, rodinné právo a podobně. Několikatýdenní kurz je pro ně určitě přínosnější než jednorázová přednáška. Na základě získaných odpovědí by stálo za zvážení přidat besedu zaměřenou na využívání volného času, díky čemuž by starší spoluobčané získali alternativu k navštěvování prodejních předváděcích akcí.

Oba projekty byly všemi hodnoceny velice kladně a všichni dotázaní by doporučili účast svým přátelům. Bohužel tady vyvstává největší problém a to je velice nízká kapacita, která je omezena na dvacet účastníků. Vzhledem k tomu, že projekty se opakují jednou nebo dvakrát ročně, je počet lidí, kteří program absolvovali opravdu velmi málo. Za zamyšlení by také stálo zařadit do obou projektů jednu besedu zaměřenou na zopakování všech základních faktů.

Projekty sociální prevence kriminality probíhající ve městě Zlín pokrývají svým zaměřením značnou část populace. Existují pro různé skupiny obyvatelstva, pro které je větší riziko, že se stanou obětí trestné činnosti. Pozitivní je také skutečnost, že projekty Městské policie Zlín a Policie ČR se vzájemně doplňují a obsahově se nepřekrývají.

Do budoucna je ale třeba zaměřit se na zvýšení kapacity, aby byly projekty dostupnější pro větší skupinu obyvatel. Vznikající projekty by se pak měly zaměřit například na prevenci a bezpečnost osob, které se při práci mohou setkat s agresivními lidmi.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] LAUCKÝ, Vladimír. *Technologie komerční bezpečnosti I*. Vyd. 3. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2010, 81 s. ISBN 978-80-7318-889-4.
- [2] LAUCKÝ, Vladimír. *Technologie komerční bezpečnosti II*. Vyd. 2. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2007, 123 s. ISBN 978-80-7318-631-9.
- [3] LAUCKÝ, Vladimír a Rudolf DRGA. *Speciální technologie komerční bezpečnosti*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2012. ISBN 978-80-7454-146-9.
- [4] ZEMAN, Petr. *Česká bezpečnostní terminologie: výklad základních pojmů*. 1. vyd. Brno: Ústav strategických studií Vojenské akademie v Brně, 2002, 186 p. ISBN 80-210-3037-2.
- [5] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2000, 254 s. ISBN 80-717-8475-3.
- [6] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011* [online]. 2007 [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>.
- [7] *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-04-07]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>.
- [8] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015* [online]. 2011 [cit. 2015-04-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.
- [9] ODBOR KANCELÁŘ HEJTMANA. *Koncepce prevence kriminality ve Zlínském kraji na léta 2012-2016* [online]. 2012 [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/koncepce-prevence-kriminality-ve-zlinskem-kraji-na-leta-2012-2016-cl-1253.html>.
- [10] MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA. *Koncepce prevence kriminality na období 2012 - 2015* [online]. 2012 [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/informace-z-oddeleni-prevence-kriminality-a-sportovist-cl-366.html?sekce=clanky/dokumenty&slozka=2625&soubor=c5a4c7f4-0-smz-koncepce-prevence-kriminality-2012-2015.pdf>.

- [11] MĚSTSKÁ POLICIE ZLÍN. *Interní materiály MP Zlín*. Zlín, 2015.
- [12] KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE ZLÍNSKÉHO KRAJE. *Nabídka preventivních programů Policie ČR*. Zlín, 2015.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

MKDS	Městský kamerový a dohlížecí systém
MP	Městská policie
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky.

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Vyhodnocení otázky č. 1 z dotazníku pro účastnice projektu Nechci být obětí.....	23
Graf 2: Vyhodnocení otázky č. 1 z dotazníku pro ženy ze Zlínska.....	24
Graf 3: Vyhodnocení otázky č. 2 z dotazníku pro účastnice projektu Nechci být obětí.....	25
Graf 4: Vyhodnocení otázky č. 2 z dotazníku pro ženy ze Zlínska.....	25
Graf 5: Vyhodnocení otázky č. 3 z dotazníku pro účastnice projektu Nechci být obětí.....	26
Graf 6: Vyhodnocení otázky č. 3 z dotazníku pro ženy ze Zlínska.....	27
Graf 7: Vyhodnocení otázky č. 4 z dotazníku pro účastnice projektu Nechci být obětí.....	28
Graf 8: Vyhodnocení otázky č. 4 z dotazníku pro ženy ze Zlínska.....	28
Graf 9: Vyhodnocení otázky č. 5 z dotazníku pro účastnice projektu Nechci být obětí.....	29
Graf 10: Vyhodnocení otázky č. 5 z dotazníku pro ženy ze Zlínska.....	30
Graf 11: Vyhodnocení otázky č. 1 z dotazníku pro účastníky Senior akademie.....	33
Graf 12: Vyhodnocení otázky č. 1 z dotazníku pro seniory ze Zlínska.....	34
Graf 13: Vyhodnocení otázky č. 2 z dotazníku pro účastníky Senior akademie.....	35
Graf 14: Vyhodnocení otázky č. 2 z dotazníku pro seniory ze Zlínska.....	35
Graf 15: Vyhodnocení otázky č. 3 z dotazníku pro účastníky Senior akademie.....	36
Graf 16: Vyhodnocení otázky č. 3 z dotazníku pro seniory ze Zlínska.....	36
Graf 17: Vyhodnocení otázky č. 4 z dotazníku pro účastníky Senior akademie.....	37
Graf 18: Vyhodnocení otázky č. 4 z dotazníku pro seniory ze Zlínska.....	38
Graf 19: Vyhodnocení otázky č. 5 z dotazníku pro účastníky Senior akademie.....	39
Graf 20: Vyhodnocení otázky č. 5 z dotazníku pro seniory ze Zlínska.....	40

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P 1: Dotazník pro účastnice projektu "Nechci být obětí".

Příloha P 2: Dotazník pro ženy ze Zlínska týkající se prevence kriminality.

Příloha P 3: Dotazník pro účastníky projektu „Senior akademie“.

Příloha P 4: Dotazník pro seniory ze Zlínska, týkající se prevence kriminality.

PŘÍLOHA P 1: DOTAZNÍK PRO ÚČASTNICE PROJEKTU "NECHCI BÝT OBĚTÍ".

Dotazník pro účastnice projektu "Nechci být obětí".

Dotazník je zcela anonymní, odesílají se pouze Vaše odpovědi, žádná osobní data.

*Povinné pole

Jak jste se dozvěděla o projektu "Nechci být obětí"? *

- V práci.
- Od kamaráda, kamarádky.
- Z tisku, internetu apod.

Cítíte se po absolvování kurzu bezpečněji? *

- Ano, určitě.
- Ano, ale ráda bych si některé věci oživila.
- Ne, většinu jsem zapoměla.
- Ne, cítím se stále stejně.

Víte jak se zachovat, v případě že by Vás někdo obtěžoval, případně napadl? *

- Ano, díky kurzu vím, jak bych se měla zachovat.
- Ano, věděla jsem to už před návštěvou kurzu.
- Nevím, záleží na situaci.
- Ne, nevím.

Uvítala byste pokračování kurzu? Naučila byste se ráda něčemu novému? *

- Ano, ráda bych si prohloubila své znalosti.
- Nevím, nepřemýšlela jsem nad tím.
- Ne, daný kurz byl vyčerpávající.

Nosíte s sebou obranný prostředek?

Například obranný sprej, osobní alarm, nebo jiný.

- Ano, nosila jsem ho již před kurzem.
- Ano, pořídila jsem si ho na základě kurzu.
- Ne, nenesím.

Doporučila byste kurz kamarádce nebo známé? *

- Ano, určitě, bylo to pro mě přínosné.
- Ne, byla to ztráta času.

PŘÍLOHA P 2: DOTAZNÍK PRO ŽENY ZE ZLÍNSKA TÝKAJÍCÍ SE PREVENCE KRIMINALITY.

Dotazník pro ženy ze Zlínska, týkající se prevence kriminality.

Dotazník je zcela anonymní, odesílají se pouze Vaše odpovědi, žádná osobní data.

*Povinné pole

Znáte projekt prevence kriminality Městské police Zlín: "Nechci být obětí"? *

- Ano, slyšela jsem o něm.
- Ne, neslyšela jsem o něm.

Cítíte se bezpečně? *

Například v práci, na cestě domů atd.

- Ano, cítím se bezpečně.
- Ano, ale někdy pocituji strach.
- Ne, necítím se bezpečně.

Víte jak se zachovat, v případě že by vás někdo obtěžoval, případně napadl? *

- Ano, vím, jak bych se měla zachovat.
- Nevím, záleží na situaci.
- Ne, nevím.

Nosíte s sebou obranný prostředek? *

Například obranný sprej, osobní alarm, nebo jiný.

- Ano, nosím.
- Ne, nenesím, nevím jak ho používat.
- Ne, nenesím, protože nechci.

**Zúčastnila byste se kurzu, kde byste se dozvěděla užitečné informace jak se bránit a naučila se
základním technikám sebeobrany?** *

- Ano, ráda bych se kurzu zúčastnila.
- Nevím, myslím, že to nepotřebuji.
- Ne, nezajímá mě to.

PŘÍLOHA P 3: DOTAZNÍK PRO ÚČASTNÍKY PROJEKTU „SENIOR AKADEMIE“.

Dotazník pro účastníky projektu "Senior akademie".

Dotazník je zcela anonymní, odesílají se pouze Vaše odpovědi, žádná osobní data.

*Povinné pole

Jak jste se dozvěděl/a o projektu "Senior akademie"? *

- Od známého, kamaráda, kamarádky.
- Od rodinného příslušníka.
- Z tisku, internetu apod.
- Jiné:

Byly pro Vás získané zkušenosti a informace užitečné? *

- Ano, dozvěděl/a jsem se mnoho nových a užitečných informací.
- Ano, některé informace byly přínosné.
- Ne, většinu už jsem znal/a.
- Ne, nedozvěděl/a jsem se nic nového.

Orientujete se v oblasti rodinného práva? Věděl/a byste na koho se obrátit pro pomoc? *

Například v otázce dědictví, závěti, ale také v případě jakéhokoliv útlaku ze strany rodinných příslušníků.

- Ano, díky kurzu bych si uměl/a poradit, případně na koho se obrátit.
- Ano, vše jsem znal/a již před kurzem.
- Nevím, záleží na situaci.
- Ne, neuměl/a bych si poradit.

Víte jak se zachovat v případě požáru v domácnosti? *

Například požár způsobený cigaretou nebo spotřebičem.

- Ano, díky kurzu vím, jak postupovat.
- Ano, vše jsem znal/a již před kurzem.
- Nevím, záleží na situaci.
- Ne, neuměl/a bych si poradit.

Zúčastnil/a byste se prodejní a předváděcí akce? *

- Ano, na podobné akce chodím rád/a a nakupuji tam zboží.
- Ano, na podobné akce chodím rád/a, ale po absolvování kurzu si již nic nekoupím.
- Ne, po absolvování kurzu už na žádnou prodejní akci nepůjdu.
- Ne, nikdy jsem se takových akcí neúčastnil/a.

Doporučil/a byste kurz Senior akademie známému, kamarádovi či kamarádce? *

- Ano, určitě, bylo to pro mě přínosné.
- Ne, byla to ztráta času.

PŘÍLOHA P 4: DOTAZNÍK PRO SENIORY ZE ZLÍNSKA, TÝKAJÍCÍ SE PREVENCE KRIMINALITY.

Dotazník pro seniory ze Zlínska, týkající se prevence kriminality.

Dotazník je zcela anonymní, odesílají se pouze Vaše odpovědi, žádná osobní data.

Znáte projekt prevence kriminality Městské policie Zlín: "Senior akademie"?

- Ano, slyšel/a jsem o něm.
- Ne, neslyšel/a jsem o něm.

Orientujete se v oblasti rodinného práva? Věděl/a byste na koho se obrátit pro pomoc?

Například v otázce dědictví, závěti, ale také v případě jakéhokoliv útlaku ze strany rodinných příslušníků.

- Ano, uměl/a bych si poradit, případně na koho se obrátit.
- Nevím, záleží na situaci.
- Ne, neuměl/a bych si poradit.

Víte jak se zachovat v případě požáru v domácnosti?

Například požár způsobený cigaretou nebo spotřebičem.

- Ano, vím jak při požáru postupovat.
- Nevím, záleží na situaci.
- Ne, neuměl/a bych si poradit.

Zúčastnil/a byste se prodejní a předváděcí akce?

- Ano, na podobné akce chodím rád/a a nakupuji tam zboží.
- Ano, na podobné akce chodím rád/a, ale nikdy tam nenakupuji.
- Několikrát jsem na podobné akci byl/a, ale už tam nechodím.
- Ne, nikdy jsem se takových akcí neúčastnil/a.

Zúčastnil/a byste se kurzu, kde byste se dozvěděl/a užitečné informace z oblasti práva, psychologie nebo požární ochrany?

- Ano, rád/a bych se podobného kurzu zúčastnil/a.
- Nevím, myslím, že to nepotřebuji.
- Ne, nezajímá mě to.